

Carnea
BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

VIATA ȘI PILDELE

PREA INȚELEPTULUI

ESOP

310882

BUCUREȘTI

—
Editura Librăriei LEON ALCALAY

37, Calea Victoriei, 37

1-1367

310882M

Esop a fost un personagiu pe jumătate istoric pe jumătate legendar. Lucruri sigure se cunosc prea puține asupra lui. A trăit între anii 620—560 înainte de Cristos. Era sclav, urit, gângav și după unii cocoșat; dar era foarte vioiu la minte. După ce schimbă mai mulți stăpâni, izbuti să și capete libertatea dela cel din urmă, filosoful Xantus. Atunci începu să călătorească, trecu în Egipt, în Babilon, intră în legături cu Cresus care l trimise să întrebe pe oracolul din Delfi și la curtea căruia se întâlni cu Solon. A fost omorât de Delfieni, iritați din cauza fabulelor sale mușcătoare.

Esop n'a scris nimic. S'a spus pe nedrept că el e inventatorul fabulei, căci încă înainte de dânsul se găsesc fabule la Hesiod, Archiloque și Stesichor, dar s'a servit mult de ele pentru a instrui pe oameni și a-î învăța filosofia experienței. Fabulele lui au avut un mare succes mulțumită adevărurilor ce coprindeau și fineței observațiunei. De aceea au și fost păstrate prin tradițiune. Socrate a încercat să versifice în temniță unele din ele. Cel dintâiu care a cuies fa-

bulele atribuite lui Esop, a fost Demetrius Phalerus, care a trăit pe la anul 325 înainte de era creștină. Dela el le-a cunoscut Phedrus și Babrinus, care le-a tradus în versuri grecești. În urmă s'au răspândit în toată Europa. În evul mediu toate fabulele cari circulau în popor se grupau în jurul personagiului legendar Esop și orice culegere de fabule purta titlul indispensabil de *Isopee*.

În secolul XIV călugărul Planudes din Constantinopol adună fabulele lui Esop scriind și o biografie cât se poate de fantastică asupra fabulistului. Unii cercetători, printre cari și Gaster*) cred că pe nedrept se atribue lui Planudes această *Viață* care trebuie să aibă o origină mult mai veche.

Traducerea românească a *Vieței și pildelor lui Esop* datează de cel puțin două veacuri. În adevăr, există în biblioteca Academiei române un manuscript de pe la sfârșitul secolului XVII. S'au descoperit și alte manuscripte cari nu se deosebesc decât prea puțin de cel dintâiu, ceea ce dovedește că toate sunt traduceri după o singură redacțiune. Astfel Gaster vorbește de un manuscript de pe la mijlocul secolului XVIII, de altul din 1779 și amintește și manuscriptul *Isopiei* aflat în biblioteca din Iași.

Dintre edițiile tipărite, cea mai veche este din

*) Literatura populară română. Pag. 185.

1812; probabil însă că au existat și ediții mai vechi. Edițiile tipărite în urmă, afară de una apărută la Buzău în 1857, au avut toate de bază pe cea din 1812, care cuprindea viața lui Esop și un număr de 105 fabule.

De cum s'a tradus în românește, cartea a devenit repede populară. Adevărul pe care l'oglindește fabula, povăța morală pe care o dă și felul potrivit inteligenței poporului în care e rostită această povăța morală, au făcut ca fabulele să se răspândească pe o scară foarte largă. Timp de aproape două veacuri *Viața lui Esop* a fost cartea de predilecție a poporului român.

Ediția de față e o reproducere după o ediție mai veche făcută pe baza celei din 1812. Cum ea e destinată tot poporului, am căutat să menținem, pe cât ne-a fost cu putință, forma în care a pătruns dela început în popor. Schimbările pe cari le-am adus se mărginesc la înlăturarea câtorva archaisme și la unele mici îndreptări necesare înțelegerii celor de azi.

Iosif Nădejde

Viața lui Esop

Mulți au cercetat firea lucrurilor ome-nești și au învățat pe urmașii lor după a-celea. Iar Esop ca și cum ar fi fost în-suflat dela Dumnezeu, mai pe toți foarte mult i-a întrecut. Că el nici cu tâlcuirea, nici cu cuvântarea, nici din istoria cea mai 'nainte de el învățând, ci cu fabule, adică : cu povețe, a știut vâna mințile, ce-l auziau, încât se rușinară oamenii a face, sau a gândi, ceea ce nici păsările, nici vulpile nu fac și iarăși le fu rușine a nu se deprinde la ceea ce se zice, că și dobitoacele odini-oară cu înțelepciune s'au deprins a face, prin ceea ce de unele primejdii au scăpat, iar dintr'altel, foarte mare folos au tras.

Acela care și-a pus viața sa ca o icoană politicei filosofești învățând mai mult cu faptele de cât cu cuvintele, de neam se trăgea din orașul Amərion al Frigiei, care se cheamă „mare“. Inșă din întâmplarea norocului el era rob, pentru care lucru foarte frumoasă și adevărată mi se pare

zisa lui Platon, adică : „Cum că, mai tot-dauna firea și legea se împotrivesc una alteia“. Că mintea lui Esop firea a făcut'o slobodă, iar legea oamenilor i-a dat trupul robiei. Inșă nici așa n'au putut să-i strice slobozenia minții, ci măcar că de la multe lucruri și în osebite locuri îi purta trupul, din scaunul minții sale tot nu l'au putut mișca. Dar el nu era numai rob, ci tot-deodată și foarte urât, mai urât decât toți oamenii. Avea capul ascuțit, cu nasul apăsător, plecat de grumazi, cu buzele negre (de unde și-a căpătat și numele, căci Esop și Etiop tot una este), era burtos, adică cu burtă mare, cu spetele înguste și cocoșat.

Iar de cât toate mai rău avea el, că era prea găngav și vorba îi era fără de înțeles. Acestea toate se văd a-i fi adus lui Esop robiile, că minune ar fi fost de ar fi scăpat de robie, fiind cu trupul așa. Ci deși cu trupul așa a fost, totuși cu mintea era foarte înțelept spre toată tâlcuirea și sprinten. Deci stăpânul lui, ca și cum Esop nu ar fi fost bun la nici un lucru de casă, l'a trimes în câmp să sape, iar el mergând săpa foarte cu strădanie.

Odată ducându-se stăpânul său la câmp să vadă lucrătorii, un om culegând niște smochine frumoase i le-a cinstit și lui părându-i foarte bine de frumusețea smochi-

nelor, a poruncit lui Agatopod, slugei, să le păstreze ca să i le dea după ce va veni de la scăldătoare. Deci stând lucrurile astfel, intrând Esop pentru ceva lipsă în casă, Agatopod a luat de aici prilej și a zis către slugă: știi ceva: să mâncăm smochinele acestea și de va întreba stăpânul de ele, noi amândoi vom mărturisi împotriva lui Esop, că a intrat în casă și pe ascuns a mâncat smochinele și această minciună va încredința pe stăpânul nostru, pentru că Esop într'adevăr a intrat în casă, și apoi nimic nu va putea unul împotriva a doi, mai ales fiindcă nu are mărturii, și astfel nici a cărcni nu va putea. Și așa s'au apucat de faptă și mâncând smochinele, râdeau zicând: vai ție ticălosule Esoape.

După ce s'a întors stăpânul de la scăldătoare, a cerut smochinele. Auzind el, că Esop le-a mâncat, mânios a poruncit de au chemat pe Esop și l'a întrebat: spune-mi blestematele, de ce ai îndrăsnit să intri în casă și ai mâncat smochinele cele gătite pentru mine? Atunci el căzând la picioarele stăpânului său, se rugă ca să-l îngăduască puținel. Și alergând a luat apă caldă și a băut-o și băgându-și degetele în gură, a vărsat apa, că încă nimic nu mâncase și se rugă, ca și cei-ce l'au pârât să facă aceasta, ca să se arate cine a mâncat

smochinele. Stăpânul mirându-se de mintea lui, a poruncit să tacă și ceilalți așa. Însă ei s'au socotit să bea apă, iară degetele să nu le bage în gât, ci să le întinză pe lângă măsele. Și abia au băut apa caldă și li s'a făcut greață și îndată fără nici o silă au lepădat smochinele. Atuncea stăpânul văzând cu ochii viclenia și răutatea slugilor, a poruncit de i-au bătut goi cu nuele. Ei atunci au recunoscut adevărul proverbului : „Cel ce sapă groapa altuia, cade el însuși în ea.“

A doua zi întorcându-se stăpânul săula oraș, iar Esop săpând după cum avea poruncă, niște oameni rătăcindu-se, au dat de Esop și l'au rugat, pentru Dumnezeu, să le arate calea către oraș. El i-a adus mai întâiu sub umbra unui copac, și ce avea le-a dat de mâncare, după aceea le-a arătat drumul ce căutau. Deci ei, și pentru ospățare și pentru povățuire foarte mare dragoste au arătat către el și au ridicat mâinile către cer și au rugat pe Dumnezeu; pentru făcătorul lor de bine. Esop întorcându-se și fiind ostenit de lucru și înmuțiat de arșița soarelui s'a culcat și a visat că vede norocul stând lângă el și dându-i deslegare limbei, curs graiului și învățătura fabulelor. Îndată ce s'a deșteptat zise : „Oh, cât de dulce am dormit și ce frumos

vis am visat și iată că bine, fără greutate, vorbesc : bou, măgar, greblă ! Pe Dumnezeu, știu de unde mi-a venit mie acest bine ; pentru că am fost milostiv către călători, s'a milostivit și Dumnezeu spre mine. Drept aceea a face bine, este a avea bună nădejde". Și așa Esop bucurându-se iar a început a săpa.

Atunci mai marele peste țarină, Zina (că așa îi era numele) ducându-se la lucrători, a început a bate pe unul, pentru o greșeală mică. Esop însă a strigat : omule, pentru ce îl bați așa pe cel ce nu ți-a făcut nici un rău precum și pe toți ceilalți îi bați fără de nici o socoteală în toate zilele ; să știi că voi spune aceasta stăpânului ! Zina auzind acestea dela Esop foarte mult s'a spăimântat și a zis întru sine, căci a început a vorbi Esop, nici un folos nu va fi, pentru că mai 'nainte lui mă voi duce și'l voi pârî domnului, înainte de ce o va face el aceasta, ca să mă gonească pe mine din slujbă.

Zicând acestea, s'a dus în oraș la domnul și intrând turburat a zis : „Să trăești cu sănătate stăpâne ! Iar acesta zise : pentru ce ești turburat ? Zina răspunse : lucru ciudat s'a întâmplat la câmp ; iar stăpânul întrebă : au doară vre-un pom mai 'nainte de vreme a făcut roadă, sau vre-

un dobitoc preste fire a născut? Iar el a răspuns: Ba nu, ci Esop, care mai 'nainte era mut a început a vorbi. La aceasta stăpânul zise: tu socotești că aceasta este ciudă și de nici un bine nu'ți va fi? Iar el zise: adevărat că ocările care le-a vorbit asupra mea le tac, stăpâne, dar pe tine și pe Dumnezeu foarte urât hulește. Auzind acestea domnul s'a mâniat și a zis lui Zina: iată îți dau ție pe Esop, vinde-l, dă-ruește-l, fă ce'ți-e voia cu el.

Iar Zina dacă a luat sub puterea sa pe Esop și i-a spus că acum el îi este stăpân, a zis Esop: fă cu mine ce'ți va plăcea ție. Inșă s'a întâmplat, că unul vrând să cumpere dobitoace, mergea prin țarina aceea și a întrebat pe Zina de are dobitoace de vândut. Iar Zina a răspuns: dobitoc de vândut nu am, ci am un fecior rob, pe care de vrei să-l cumperi ți-l voi arăta. Neguțătorul i-a zis să-i arate robul și Zina a chemat pe Esop. Neguțătorul văzându-l, a răs și a zis către Zina: de unde ai căpătat această oală; oare butuc pe copaciu, sau om este? De nu ar avea glas omenesc ai gândi că-i foale umflate. Pentru ce m'ai împedecat din cale, pentru această becisnicie? Și zicând acestea își căută de drum. Iar Esop mergând după el a zis: stăi. Neguțătorul întorcându-se, zise: du-te de la mine câine u-

rât. Esop răspunse : spune-mi pentru ce ai venit aici ? Neguțătorul zise : becisnice, ca să cumpăr ceva bun ; de tine nu am lipsă, fiind-că nu ești bun de nici o treabă. Iar Esop i-a zis : Cumpără-mă și să crezi, că mult pot să-ți ajut. Neguțătorul îi zise : în ce lucru poți să mă ajuți, de vreme ce, cu totul ești urâciune. Esop răspunse : au nu ai acasă copii răi și plângători ? pune-mă peste aceștia mai mare și le voi fi lor în loc de gogoriță, de se vor speria. Iar neguțătorul râzând de aceasta a zis lui Zina : cu cât vinzi acest vas rău ? iar el a răspuns : cu trei bani. Neguțătorul îndată i-a plătit, zicând : nimic nu am cheltuit și nimic nu am cumpărat.

Deci călătorind și venind acasă, doi copii cari încă erau în brațele mamei lor, văzând pe Esop, s'au speriat și au început a striga. Iar Esop îndată a zis neguțătorului : Iată că s'a împlinit, ce ți-am făgăduit. Neguțătorul râzând a intrat zicând : dă bună-ziua celorlalte slugi. Și intrând, a dat bună ziua. Ele văzându-l au zis : ce rău s'a întâmplat stăpânului nostru, de a cumpărat slugă așa urâtă ; ci cum se vede, pentru ocara casii l'a cumpărat.

Nu după multă vreme neguțătorul a poruncit slugilor, ca să pregătească cele de lipsă pentru drum, că a doua zi vrea să

plece în Asia. Ei îndată au împărțit vasele iar Esop să rugă să-i dea lui povară mai ușoară ca unui rob cumpărat de curând și încă neînvățat la aceste slujbe.

Ei au zis că-l iartă, măcar de nu ar avea nimic să ia, însă el a zis, că nu se cade când lucrează toți el să fie fără lucru, și l'au lăsat să ia ce va voi. Deci el uitându-se înapoi și în colo, a luat un sac plin de pâini, care doi trebuiau să-l ridice, și le-a zis să-i ajute să-l puie pe umăr. Iar' ei râdeau zicând că nimeni nu este mai nebun de cât acest prost blestemat, pentru că mai 'nainte cerea povară mai ușoară să o ducă iar acum a ales cea mai grea de cât toate, se cade deci a-i împlini pofta lui și ridicând sacul, l'au pus pe spatele lui Esop. Ingreunându-i-se umărul lui, el se legăna în toate părțile. Atunci neguțătorul văzându-l s'a mirat și a zis : Esop fiind-că este strădalnic la lucru și-a împlinit prețul său, că povară cât un dobitoc a luat. Iar când a sosit vremea prânzului 'i-a poruncit lui Esop să împărțească pâine și fiind mulți mâncători, sacul pe jumătate s'a golit. Drept aceea după prânz mai ușurându-se, mergea mai iute. Seara mâncându-se și cea-laltă pâine, a doua zi luând sacul gol, el mergea înaintea tuturor, încât celelalte slugi

văzându-l, că întrece pe toți, se îndoiau oare el este Esop, sau altul este și cunoscându-l că el este, s'au mirat, căci această secătură de om, de cât toți mai înțelepțește a făcut, alegând pâinele care se mănâncă și se sfârșesc, iar ei au luat alte sarcini, care tot întregi rămân.

Neguțătorul sosind la Efes, pe ceilalți robi cu dobândă i-a vândut și au mai rămas grămăticul, cântărețul și Esop. Zicându-i oare-cine de aici să treacă în ostrovul Sami, că acolo cu mai mari prețuri își va vinde robii, negustorul sosind în Sami, pe grămătic și pe cântăreț pe amândoi i-a îmbrăcat în haine noi și i-a scos la târg, iar pe Esop, pentru că nici decum nu-l putea împodobi, îmbrăcându-l cu o haină de sac, l'a pus în mijlocul celor doi, ca să se mire cei ce-i vor vedea, zicând: de unde este această urâciune, care și pe ceilalți face urâți?

Esop, măcar că mulți îl batjocoreau, sta cu îndrăzneală, uitându-se la ei. Xantus, filosoful, locuind atunci în Sami, ducându-se la târg și văzînd pe cei doi robi împodobiți iar în mijlocul lor pe Esop, s'a mirat de înțelepciunea neguțătorului, că pentru aceea a pus pe cel urât în mijloc, ca ceilalți să se vadă mai frumoși de cât sunt. Deci venind mai aproape, a întrebat

pe cântăreț de unde este ? El a răspuns : din Capadochia. Xantus iar l-a întrebat : dar ce știi ? El răspunse : toate. La acest răspuns Esop a răs. Ucenicii lui Xantus văzând pe Esop răsând și arătându-și dinții îndată au gândit că văd ceva monstruos, adică înfricoșat. Și unul zicea că este jigodie de care are și dinți. Iar altul a zis că n'a răs, ci a rânjit. Atunci l-a întrebat unul pentru ce a răs. Esop a răspuns : du-te de aci oaie de mare. Iar el s'a rușinat de cuvintele acelea și îndată s'a dus. După aceea Xantus a întrebat pe neguțător, ce preț are cântărețul ; el a răspuns, că o mie de bani. Xantus auzind așa mare preț s'a dus la celalalt și întrebându-l și pe acela de unde este, a răspuns că este din Lidia și iar l-a întrebat : ce știi ? Și el a răspuns : toate. Esop auzind acest răspuns iar a răs ; și unul dintre ucenicii lui Xantus se miră pentru ce rîde el la toți, iar altul i-a zis : de vrei să te poreclească și pe tine țap de mare, întreabă-l. Xantus iar a întrebat pe neguțător ce preț are grămăticul ? El a răspuns : trei mii de bani. Xantus auzind așa mare preț, s'a mâniat și s'a întors să se ducă. Întrebându-l ucenicii de ce nu i-au plăcut robii aceia, Xantus a răspuns : ba mi-au plăcut, dar am socotit să nu cumpăr rob scump,

Atunci unul dintre ei a zis : dacă stă așa lucrul nimic nu te oprește să cumperi pe cel urât, că și acesta tot atât îți va sluji și noi prețul lui îl vom plăti. La aceasta Xantus a zis : rușine mi-ar fi, voi să'i plătiți prețul și eu să'l cumpăr, că nici nevasta mea, fiindcă este femeie curățică, nu ar suferi să'i slujească ei o slugă așa urâtă. Ucenicii iarăși au zis : nu trebuie a asculta de muere. Atunci Xantus a zis : să'l întrebăm întâi de știe ceva, ca să nu plătim în zadar pentru el.

Deci mergând la Esop i-a zis : bucură-te ! Iar el a răspuns : au doară mă întristam ? Xantus a zis : mă închin ție ! iar el a zis : și eu ție. Xantus împreună cu ceilalți mirându-se de acest răspuns, l-au întrebat : ce ești ? Esop a răspuns : negru ; iar Xantus a zis : nu așa, ci de unde ești născut ? El răspunse : din pântecile maicei mele. Iar Xantus zise : nu întreb aceasta, ci în ce loc te-ai născut ? Și Esop răspunse : nu mi-a spus mamă-mea, sus sau jos, unde m'a născut. Și Xantus iar l-a întrebat : dar ce știi face ? Esop răspunse : nimic. Iar Xantus : cum așa ? Esop răspunse : bine, pentru că aceștia au zis că le știu toate și mie nimic nu mi-au lăsat. De aceasta foarte s'au mirat ucenicii și au zis : într'adevăr foarte bine a răspuns că nici un om nu

este care să știe toate și de aceea a râs el. Xantus iar l-a întrebat: vrei să te cumpăr? Esop i-a răspuns: pe mine trebuie să mă întrebi de aceasta? Fă cum îți-se pare ție mai bine, sau să mă cumperi, sau nu; căci nimeni nimic nu face cu sila; aceasta este în voia ta și de vrei să mă cumperi, deschide punga și numără banii, iar de nu vrei, nu umbla pierzând vremea în zadar. Ucenicii iar au zis în sine: pe Dumnezeu, că a întrecut pe dascăl. Xantus iar a zis: de te voi cumpăra tu vei vrea să fugi. Esop râzând a zis: de voiu vrea să fac aceasta, nu te voiu întreba pe tine, ca și tu mai 'nainte pe mine. Xantus zise: bine zici, dar ești prea urât. Iar Esop i-a răspuns: la minte se cade să te uiți, o filosoafe, nu la față

Atunci Xantus mergând la neguțător zise: cu cât vinzi pe acesta? Neguțătorul răspunse: ai venit ca să-mi batjocorești marfa mea, de vreme ce lași pe robii cei vrednici și alegi pe acest urât; cumpără pe unul din aceștia și pe acesta îți-l voi da ca adaus. Xantus zise: ba, pe altul nu voi cumpăra, ci numai pe acesta. Iar neguțătorul a zis: dă șesezeci de bani și ia-l. Ucenicii îndată au dat banii și Xantus l'a stăpânit.

Atunci știindu-se că s'a făcut ceva vân-

zare, au venit vameșii de-aș întrebat: cine a vândut și cine a cumpărat? La amândoi le era rușine să spuie pentru ce preț, că era mic. Deci Esop stând în mijloc, a strigat: cel vândut eu sunt, cel ce a cumpărat, acesta este, cel ce a vândut, acesta este, iar de vor tăcea ei, eu sînt om slobod. Vameșii rîzînd, au iertat vama lui Xantus și s'au dus.

După aceea ducîndu-se Xantus spre casă, Esop mergea în urma lui și după cât-va timp ajunseră acasă. După ce a ajuns Xantus acasă, a poruncit lui Esop să rămîie afară înaintea ușei, că și știa muierea gingașe și nu se cădea să-i arate îndată acea urăciune, mai 'nainte de ce o va fi înștiințat printr'o vorbă frumoasă și glumeață. Intrînd el, zise: Doamnă, de aici înainte să nu te mai plîngi de slujba, care ți-o fac servitoarele, că ți-am cumpărat un fecior, în care vei vedea frumusețea, care aici odată nu ai mai văzut'o și care acum stă înaintea ușii. Deci zicînd el acestea, servitoarele gîndeau că el adevărul vorbește și tare se sfădiau între dănsule, căreia dintre ele să-i fie bărbat sau mire. Atunci muierea lui Xantus a poruncit să cheme înăuntru pe sluga cea nouă, iar o servitoare mai grabnică de cât celelalte socotind porunca ca logodnă, a eșit strigînd pe robul cel

nou. Esop a răspuns : iată aici sunt. Ea spăimîntîndu-se a zis : să nu cumva să intri înăuntru că toți vor fugi. Veni apoi alta, care, dacă l'a văzut, cutremurîndu-se de spaimă zise : intră aici, dar să nu te apropii de mine. Decî intrînd, a stat înaintea Doamnei, care văzîndu-l, și-a întors ochii de către el și a zis către bărbatu-său : De unde mi-ai adus pe slutul acesta, gonește-l, dă l din fața mea. Iar Xantus a zis : destul ți-e Doamnă, nu batjocori pe această slugă nouă. Iar Doamna a zis : Bag de seamă Xante, că m'ai urât pe mine și vrei să-ți aduci alta și pentru că ți-e rușine a-mi zice mie ca să mă duc din casa ta, de aceea mi-ai adus această slugă cu cap de câine, ca neputînd eu suferi slujba lui, să fug. Drept aceea dă-mi zestrea și ce-i al meu și mă voi duce. Esop văzînd'o minioasă de ce l'a cumpărat Xantus filozoful, zise către dînsul : oare tu nu răspunzi nimic muierei tale ? Arunc-o în prăpastie. Xantus însă îi zise : Taci bestie, au nu știi, că pe aceasta o iubesc ca pe mine ? Esop atunci zise : iubești muerușa ? Xantus s'a înfuriat, iar Esop bătînd din picior a strigat : Xantus filozoful este stăpînit de muier. Apoi întorcîndu-se către doamnă : O doamnă, ai fi vrut să-ți cumperi o slugă, tînăr, voinic, care să se uite

și să stea lângă tine cînd te scalzi și să se joace cu tine în ocară filosofului? O Euripides! gura ta de aur a fost, cînd ai zis: „Multe sunt năvălirile balaurilor mării; multe sunt suflările cele calde ale apelor și ale focului; greu lucru sărăcia, grele sunt ne-cazurile nenumărate, dar nimic nu-i așa de greu ca muierea rea!“ Iar tu stăpîină, dacă ești muiere de filosof, nu voi să-ți slujească feciori tineri, voinici și frumoși, ca nu cumva să-ți faci de ocară bărbatul! Auzind ea acestea, nu a vrut să răspundă nimic ci întrebă pe bărbatul său: De unde ai vînat această frumusețe, căci vorbitor și glumeț se vede putrigaiul acesta; mă voiu împăca eu bine cu el. Xantus spuse lui Esop, că s'a împăcat stăpîină-sa cu el. Atunci Esop zîmbind răspunse: Mare lucru este a împlînzii muierea. Iar Xantus îi zise să tacă de aici înainte, căci nu l-a cumpărat ca să răspundă împotriva, ci ca să slujească.

A doua zi Xantus a poruncit lui Esop să vie după dînsul și s'a dus la o grădină să cumpere legume, și culegînd legumarul o legătură de legume, i-a dat'o lui Esop; iar Xantus vrînd să plătească grădinarului banii, grădinarul îi zise: lasă domnule, o întrebare să-mi deslegi. Xantus zise: ce întrebare e aceea? Atunci grădinarul zise: pentru ce legumele care le sîdesc eu, măcar

că adeseori le sap și le ud, tot târziu cresc, iar care răsar de sine din pământ, măcar că nimeni nici o grije n'are de ele, acelea mai curând fac sămânță? Xantus neștiind alt ce să zică, deși era întrebare filosofică, i-a răspuns: că precum altele așa și acestea se ocârmuesc dela purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Iar Esop (fiind aci) a început să râză. Filosoful zise către el: râzi, au mă râzi? Esop răspunse: ba te râd, dar nu de tine, ci de cel ce te-a învățat, căci cele ce se fac din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, acestea oamenii cei înțelepți le desleagă. Pune-mă drept aceea pe mine și eu voi deslega întrebarea.

Deci Xantus întorcându-se, zise către grădinar: nu se cuvine prietine, că eu cel ce într'atâtea școli m'am disputat, acum în grădină să desleg sofisme (întrebări); întreabă dar pe această slugă a mea și-ți va da deslușire, de ce îl vei întreba. Iar grădinarul zise: dar acest urât știe carte? O ce nenorocire! Ci o, prea bunule, spune de știi deslegarea lucrului ce-l cer! Esop zise: femeia dacă se mărită a doua oară, pruncilor pe cari i-a avut dela bărbatul ei cel dintâiu, le este mamă adevărată, iar celor aduși de bărbat dela nevasta sa cea dintâiu, le este mașteră (mamă vitregă) și pentru aceea multă deosebire este între a-

cești copii, că pe cari i-a născut ea, cu dragoste și cu bună grijă îi hrănește; iar pe cei născuți dela alta, îi urăște și din pizmă împuținează bucatele lor, și da la fiii săi, că pe aceia firea ca pe ai săi îi iubește, iar pe ai bărbatului ca pe niște străini îi urăște. Intr'acest chip și pământul, pe cele ce le-a născut el dela sine, acelora le este mamă; iar acelora ce sădești tu le este mașteră. Pentru aceea, ce sunt ale sale, ca pe niște legiuite mai bine le hrănește și le încălzește. Iar celor sădite de tine ca celor străini nu le dă atâta hrană. Atunci grădinarul mulțămindu-i zise: crede-mă, că din mare grijă și îndoială m'ai mântuit. Du-te dar, du legumele în cinste și de câte ori vei avea lipsă, ca la grădina ta, vino și ia.

După câteva zile Xantus s'a dus la scăldătoare și găsind acolo niște prieteni, a zis către Esop să alerge acasă și să bage linte în oală să fiarbă. Xantus împreună scaldându-se cu prietenii, i-a chemat la mâncare, dar le-a zis: că vor avea cină subțire, adică din linte și cum că prietenii nu din mulțimea bucatelor se cade a-i judeca, ci din voe a-i adeveri. Deci mergând și intrând în casă Xantus zise: după scăldătoare dă-ne să bem Esópe. Iar el luând apă de care curgea din scăldătoare, le-a

dat. Xantus s'a umplut de putoare și a zis: ce e aceasta Esoape? Iar el răspunde: după scăldătoare, cum ai poruncit. Atunci Xantus și-a oprit mânia înaintea prietnilor și a poruncit să-i aducă ligheanul de spălat picioarele, pe care aducându-l Esop, rămase în picioare; deci îi zise Xantus: nu speli? Esop răspunse: mi-ai poruncit să fac numai ceea ce am făcut, nu mi-ai zis, toarnă apă în vas și-mi spală picioarele și pune papucii și celelalte. La acestea Xantus zise către prietenii săi: oare slugă am cumpărat eu? ba nu, ci învățător! Deci șezând ei, Xantus a întrebat pe Esop: fiartă-i linte? El luând cu lingura grăunțul de linte i-l'a dat. Xantus luându-l și gândind că i-l dă să cerce de este destul de fiert, sfărâmă linte în degete și zise: bine, este fiartă, ad'o. Iar Esop numai apă goală în blid a adus și a pus-o pe masă. Xantus zise: unde-i linte? Ai luat-o, răspunse Esop. Iar Xantus întreabă: dar numai o grăunță ai fiert? Esop răspunse: vezi bine, că linte ai zis, cum se zice când e una, nu linți cum se zice de mai multe.

Iar Xantus neștiind ce să mai facă, zise: bărbați, soți, acesta mă va face nebun. Apoi întorcându-se la Esop a zis: ca să nu mă arăt prietenilor ca și cum i-ași batjocori, du-te, slugă rea, de cumpără patru picioare

de porc și le fierbe curând și adu-le la masă. Grăbindu-se el a face aceasta și când fierbeau picioarele, Xantus vrând pe dreptate să bată pe Esop, fiind Esop cu alt lucru cuprins, fură un picior din oală și-l ascunse. După puțin veni și Esop și căută în oală. Când a văzut numai trei picioare, a cunoscut, că a umblat cineva să-i facă nevoe și alergând la coteț, a tăiat un picior de la porcul cel gras, care curățindu-l de peri, l'a aruncat în oală și l'a fiert cu celelalte. Iar Xantus temându-se, ca nu cumva Esop neaflând piciorul cel furat, să fugă, pentru aceea s'a dus și iar l'a aruncat în oală. Când Esop a pus picioarele în blid și a aflat cinci picioare, Xantus a zis: ce este aceasta Esoape? Cum sunt cinci picioare? Iar el a întrebat: Doi porci câte picioare au? Xantus răspunde: opt. Atunci Esop zise: aici sunt cinci și porcul cel gras din coteț are trei picioare. Și Xantus foarte supărându-se, zise către prietenii săi: Bine am zis eu mai 'nainte, că acesta curând mă va face să înnebunesc. Iar Esop zise: Stăpâne nu știi că a scădea și a adăoga la acelaș capital suma cuviincioasă nu este greșală? Deci Xantus ne aflând nici o vină bine-cuvântată să bată pe Esop, s'a liniștit.

A doua zi unul din școlari a gătit cină

scumpă și între alți grămățici a chemat și pe Xantus. Cinând ei împreună, Xantus a-
lese cele mai bune bucate din cele de pe
masă, le dete lui Esop care-i sta la spate
și zise : du-te, dă acestea voitoarei mele de
bine. Iar el ducându-se gândia întru sine :
Acum am prilej să-mi răsbun pe stăpâna
mea, pentru că dintâiu când am venit și
eram încă nou, m'a batjocorit. Voiu vedea
acum, ce bine vrea ea stăpânului meu. Deci
ducându-se acasă și șezând în tindă și
chiamând pe stăpână-sa, bucatele le-a pus
înaintea ei și a zis : Stăpână, aceste toate
le-a trimes stăpânul, dar nu ție, ci voitoa-
rei lui de bine. Și chiamă cățeaua, zi-
cându-i : vino Lichena, mănâncă, că ție a
poruncit stăpânul să-ți dau acestea, și pe
rând le-a aruncat toate cățelei. Și după a-
ceasta s'a întors la stăpânul său și fiind
întrebat, datu-le-a toate la voitoarea sa de
bine ? Toate, zise el, le-am dat și înaintea mea
le-a mâncat. Xantus întrebă : ce zicea când
mânca ? Esop răspunse : mie nu mi-a zis
nimica, ci în sine și mulțumea ție. Iar mu-
ierea lui Xantus ocări socotind pentru sine
acel lucru și învinovăția pe bărbat, că mai
mult iubește pe cățea de cât pe dânsa și
își zise : într'adevăr de aci înainte mai mult
n'oi ședea cu el, și intrând în casă plân-
gea Iar mesenii bând, și propuind unul

altuia întrebări, unul dintr'înșii zise : când va fi mare turburare între oameni ? Esop stând aproape, răspunse : când se vor scula morții cerându-și fie-care averea sa. Și școlarii râzând au zis : ascuțit la minte mai este acest om nou. Iar altul a pus iar o întrebare : pentru ce oaea când o duc la jungiere nu strigă, iar porcul sbeară foarte tare ? Esop zise : pentru că oaea este învățată a se mulge, sau a se tunde, pentru aceea face iar când o prinzi de picior și vede fierul, de loc nu se teme, ci socotește, că pentru aceea o prinde ca să o mulgă, sau să o tunză. Dar porcul fiind-că nici nu se mulge, nici nu se tunde, știe că la nimic de acestea nu-l duc, ci numai pentru ca să-i ia carnea și astfel sbeară. Acestea așa zicându-le, școlarii l'au lăudat, râzând foarte.

După ce s'a sfârșit ospățul, Xantus s'a întors acasă și a început după obicei a vorbi cu muierea sa, iar ea întorcându-se către el, i-a zis : nu te apropia de mine ; dă-mi zestrea mea și mă voiu duce, că după aceasta nu voiu mai șede cu tine și tu du-te de te joacă cu cățeaua, căreia i-ai trimes bucatele. Xantus mirându-se zise : Se vede că iar mi-a făcut Esop ceva rău, și zise către muiere : Ce e aceasta, doamnă, eu am băut și tu te-ai îmbătat ? Cui am

trimis bucatele ? au nu ție ? Pe Dumnezeu ! răspunse ea, mie nimic nu mi-ai trimis, ci cățelei. Atunci Xantus chemând pe Esop i-a zis : Cui i-ai dat bucatele ? Esop răspunse : voitoarei tale de bine. Xantus zise atunci către muiere : de ce zici, că nimic n'ai luat ? Ea răspunde : în adevăr nimic. Iar Esop zise : cui ai poruncit stăpâne să dau bucatele ? Xantus răspunse : voitoarei mele de bine. Și Esop chemând cățeaua zise : aceasta-ți voește binele, iar muierea măcar că se zice că-ți voește binele, îndată însă ce nu-i vei face pe voe, se mânie, ocărăște și se duce. Iar pe câine de-l și bați, de-l du-đui, totuși nu se duce, ci de toate uitându-și îndată vine și se îmblânzește, plecându-se stăpânului. Drept aceea, se cădea stăpâne să zici : du aceste bucate nevestei mele, iar nu bine voitoarei mele. Atunci Xantus zise : vezi, Doamnă, că nu sunt de vină eu, ci cel ce a adus bucatele, pentru aceea rabdă, că mi se va ivi prilej și-l voiu bate. Iar ea neascultând, pe furiș a fugit la părinții săi. Esop zise atunci : vezi stăpâne că bine am zis, că mai mult bine îți voește cățeaua decât stăpâna mea.

Trecând câte-va zile și muierea rămâind neîmpăcată, Xantus trimise la ea niște cunași ca să o întoarcă acasă. Ea însă n'a vrut să asculte și Xantus s'a supărat. Esop

mergând la el i-a zis : nu te întrista stăpâne, că eu voi face, ca ea mâine de bună voe și foarte de grabă să vie la tine. Și luând bani s'a dus în târg și cumpărând găște, găini și altele pentru ospăț, umbla prin case. Deci trecu și pe lângă casa părinților stăpânei sale și făcându-se că nu știe că e a lor casa și că acolo este și stăpână-sa, întâlnindu-se cu unul dintr'acea casă, l'a întrebat, n'au ceva bun de vânzare pentru nuntă ? Iar acela îl întreabă : dar cui trebuie aceste ? Esop răspunse : lui Xantus filosoful, căci mâine vrea să se însoare. Acela i-a spus muierii lui Xantus precum a auzit. Atunci ea îndată s'a dus la Xantus, strigând și zicând între altele și aceasta : până voi fi eu vie, Xante, nu vei putea lua altă muier ! Și așa a rămas acasă din pricina lui Esop, precum se și dusesese tot dintr'a lui.

După vr'o câte-va zile Xantus chemându-și prietenii la prânz, zise lui Esop : du-te de cumpără ce e mai bun și frumos. Iar el mergând zicea întru sine : eu voi învăța pe stăpânul să nu poruncească nebu-nește. Și a cumpărat numai limbi de porc și le-a gătit. Șezând ei la masă le-a dus la toți limbă friptă cu sare. Oaspeții mâncau lăudând că a pus mai întâiu bucate filosofești, pentru că limba este unealta vor-

bei. După aceea a pus limbi fierte și mai cerând alte și alte bucate, el nimic alta fără numai limbi le da. Mesenii mâniindu-se că tot aceleași bucate le dă, ziseră : până când tot limbi ? că noi astăzi tot limbi mâncând, ne dor ale noastre limbi. Atunci Xantus zise supărat : nu mai ai alt ceva Esoape ? — Zău nu ! răspunse. Xantus aprinzându-se de mânie zise : au nu ți-am poruncit, nemernicule, să cumperi ce e mai bun și mai frumos de mâncat ? Esop răspunse : îți mulțămesc, stăpâne, că mă ocărăști înaintea atâtor oameni învățați și pe cari îi rog să-mi spue, ce este mai bun și mai frumos în viață ? Nu este oare limba, căci toată învățătura și filosofia prin ea se arată și se învață. Dărilor și luările, neguțătoria, închinăciunile, laudele și chiar musica. Prin ea se fac nunțile, se zidesc cetățile, se mântuesc oamenii și pe scurt să zic : prin ea toată viața noastră stă, așa dară nimica nu este mai bun decât limba. Pentru toate acestea școlarii ziceau : că Esop bine vorbește, dar a greșit dascălul și fie-care s'a dus acasă.

A doua zi iarăși imputând ei lui Xantus, el a răspuns, că nu din voia sa s'a întâmplat aceasta, ci din răutatea slugei sale. Iar astăzi se va schimba cina și înaintea voastră voi vorbi cu el. Deci chemându-l, i-a po-

runcit, să ia ce e mai prost și mai rău, să gătească de mâncare, fiind-că școlarii vor mânca iarăși la dânsul. Esop a cumpărat iarăși limbi și gătindu-le le-a pus pe masă. Iar oaspeții murmurau și cârtiau între sine zicând : iară limbi de porc. Și după aceea le-a pus limbă și iarăși și iarăși, adică toată cina a fost din limbi. Xantus mâniindu-se a zis : ce e aceasta Esoape, au doară eară ți-am poruncit să gătești de mâncare ce e mai bun și mai frumos ? Au nu ți-am zis să cumperi ce-i mai prost și mai rău ? Esop răspunse : și ce este vr'odată mai rău decât limba, o stăpâne ! Au nu prin ea se strică cetățile ? oamenii prin ea se omoară ? au toate minciunile, blestemurile și jurământurile strâmbe, nu se fac prin ea ? au căsătoriile, domniile și împărățiile nu se strică prin ea ? și pe scurt să zic : toată viața prin ea de nenumărate noutăți se umple ? Acestea zicând Esop, unul din ceice ședeau împreună a zis lui Xantus : de nu-ți vei lua foarte bine seama, acesta te va face să înnebunești, căci cum îi e forma așa-i e și sufletul. Iar Esop zise către el : omule, mi se pare că tu ești rău și curios, căci întărâți pe stăpân asupra slugii. Atunci Xantus vrând cu aceasta să poată bate pe Esop zise : nemernicule, fiind-că ai zis prie-

tenului meu că este curios, adu'mi sau arată'mi om fără curiozitate (necurios).

Deci, a doua zi eșind pe uliță Esop, și uitându-se la cei ce treceau, vede pe unul șezând mult în loc, pe care îl judecă un om fără de lucru și prost; ducându-se la el i-a zis: te chiamă stăpânul meu să prânzești cu el. Streinul, neîntrebând nimic, nici cine este, nici cine'l chiamă, a intrat în casă și cu încălțămintele sale, cum erau proaste, a șezut. Xantus a întrebat pe Esop: cine este acesta? Esop a zis: om necurios. Atunci Xantus zise la ureche muerii, să se supue și să facă tot ce'i va porunci, ca cu chipul acesta să poată bate pe Esop. După aceea înaintea tuturor zise: doamnă, pune apă în vas și spală picioarele oaspei, (cugetând în sine că oaspele nu va vrea să lase să'i spele doamna picioarele și arătându-se curios, să poată bate pe Esop.) Iar ea puind apă în vas, s'a apropiat de picioarele necunoscutului, vrând să i le spele. Deci el cunoscând că aceasta este stăpâna casii vorbea în sine: vrea să mă cinstească și pentru aceea cu însăși mâinile sale vrea să spele picioarele mele, deși ar fi putut porunci slujnicilor, și întinzând picioarele zise: spală-le stăpână, și cum a zis aceasta a șezut. Xantus porunci apoi să dea oaspei întâi

să bea ; el iar cugeta în sine, că se cade ca ei să bea întâi, dar pentru că le place așa, nu se cade să întrebe că pentru ce fac aceasta, și luând a băut. Prânzind ei și punând înaintea oaspei o bucată din care acesta cu mare plăcere mânca, Xantus a început a ocări pe bucătar, că rău a gătit acea bucată și desbrăcat îl băteau. Prostul însă zicea în sine : bucată este foarte bine gătită, și nimic nu'i lipsește, ca să fie bine făcută ; iar dacă stăpânul casei fără de vină vrea să'și bată sluga, ce'mi pasă mie ? Atunci Xantus s'a mâniat și s'a întristat, văzând că oaspele nu se arăta curios. Mai pe urmă zise să aducă plăcinte, iar oaspele ca cum nici odată n'ar fi mai gustat plăcinte, învăluindu-le și luându-le ca pâinea le mânca. Iar Xantus ocărind pe cel ce le-a făcut, zise : pentru ce, o blestemate, fără de miere și fără de piper ai făcut plăcintele ? El răspunse : de nu sunt coapte plăcintele, pe mine mă bate stăpâne, iar de nu sunt gătite cum se cade nu pe mine, ci pe stăpâna o înfruntă ! Iar Xantus zise : de a făcut muierea mea aceasta, acum numai decât o voi arde de vie. Și iar a făcut semn muierei ca să se supue, (pentru Esop). Deci poruncind să aducă lemne, a aprins focul și apucând pe muiere, a pus-o lângă foc, așteptând ca cum

ar vrea să o arunce în foc, ci tot oare cum întârzia a face aceasta și se uita împrejur să vadă pe prostul că doară l'ar opri să nu îndrăznească a face aceasta. Dar el iarăși întru sine socotea: nefiind nici o pricină bine-cuvântată, pentru ce acesta să se mânie astfel? După aceea zise: o stăpâne! dacă judeci că se cade să facă aceasta, așteaptă-mă puținel să mă duc să aduc și pe muierea mea de la câmp, ca pe amândouă odată să le arzi. Auzind Xantus aceasta de la omul acela, și mirându-se de sinceritatea și simplitatea lui, zise lui Esop: iacă om cu adevărat necurios; ne-ai învins, o Esoape, fie-ți de ajuns acum. Iar după aceasta îți vei căpăta slobozenie.

A doua zi Xantus a poruncit lui Esop să se ducă la scaldătoare și să vadă dacă sunt mulți oameni, că vrea să se scalde. Deci mergând el l'a întâlnit polițaiul și cunoscându-l că este al lui Xantus, l'a întrebat unde se duce? El a zis: nu știu. Polițaiul socotind că el nesocotește întrebarea sa, poruncește să-l ducă la închisoare. Iar când îl ducea, Esop a strigat: vezi domnule, că am avut drept la ceea ce am răspuns? Căci ceea ce n'am așteptat, aceea mi s'a întâmplat de a mă întâlni cu tine și a mă trimite la închisoare. Atunci polițaiul mirându-se, cât de curând și bine răspuse,

l'a lăsat să se ducă. Iar Esop ducându-se la scăldătoare și văzând acolo mulțime de oameni, a văzut și o piatră în ușa, de care toți cei ce intrau și eșiau se loviau. Unul din cei ce intrau ridicând-o, a pus'o la o parte. Deci întorcându-se Esop la stăpânul său, zise: de vrei stăpâne să te scalzi, du-te, căci numai un om am văzut la scăldătoare. După aceea mergând Xantus și văzând mulțimea ce se scălda, a zis: dar ce e asta Esoape, au n'ai zis că numai un om ai văzut? Esop zise: adevărat că peatra aceasta (și o arată cu mâna), am găsit-o pusă în ușa și toți cei ce intrau și veneau să loveau, iar unul înainte de ce s'ar lovi, ridicând-o, a dat'o la o parte. Drept aceea numai pe acela unul am zis că l'am văzut om, mai mult socotindu-l de cât pe toți ceilalți. Atunci Xantus zise: nimica nu e greu lui Esop a răspunde.

Intr'o zi făcându-se un ospăț, șezând și Xantus cu ceilalți filosofi și crescând băutura, multe întrebări erau între ei și Xantus începuse a se turbura. Esop stând lângă el a zis: Stăpâne, Bachus sau vinul trei temperamente are, cel dintâiu al voiei, al doilea al beției, al treilea al certei. Drept aceea și voi fiindcă sunteți beți și voioși, cele ce mai urmează lăsați-le. Atunci Xantus beat a zis: taci, pe cei din iad îi în-

vață. Iar Esop zise : și tu în iad te vei târî. Atunci unul din școlari văzând pe Xantus cam beat, ba să zic adevărul, beat de tot, zise : o dascăle, poate vreun om să bea marea ? Iar el răspunse : vezi bine că poate, căci eu însumi o pot bea. Școlarul zise iarăși : dar de nu vei putea ce dai ? Atunci Xantus zise : casa mea o dau toată. Și într'aceea scoțând inelele, au făcut legământ și s'au dus. A doua zi spălându-se Xantus pe față și nevăzându-și inelul când se spăla, a întrebat pe Esop de el. El răspunse : nu știu ce s'a făcut, ci numai una știu, că ți-ai pierdut casa ta. Xantus zise : pentru ce ? Esop răspunse : pentru că eri, beat fiind, te-ai legat, că vei bea marea și spre încredințare ai pus inelul. Și Xantus zise : cum voiu putea eu face un lucru, ce este peste putință ? Ci te rog acum : de ai vr'o cunoștință, vr'o înțelepciune, vr'o știință, ajută-mi să biruesc și să stric legătura. Iar Esop îi răspunse : a învinge nu poți, ci ca să strici legătura voiu face. Când vă veți aduna astăzi la un loc să nu te arăți nici decum că te-ai teme, de cele ce te-ai legat beat, și treaz să zici tot așa. Și poruncește să pue masa la marginea mării și slugi gata cu palfarele să-ți dea apă din mare. Când vei vedea că toți oamenii s'au strâns să vază, șezi și

poruncește să-ți umple paharul din mare și luându-l în auzul tuturor, zi celui cu care ai făcut rămașagul: Ce legătură am făcut înaintea voastră? El îți va răspunde, că te-ai legat să bei marea. Atunci întorcându-te la toți, zi așa: Bărbați Samieni, știți și voi foarte bine, cât de multe râuri intră în mare, iar eu m'am legat ca numai marea să o beau, iar nu și apele, cari să varsă în ea. Drept aceea prietinel acesta mai întâiu să meargă să oprească toate apele, apoi eu îndată voi bea marea singură. Xantus cunoscând, că cu chipul acesta se va strica legătura, foarte tare s'a bucurat. Deci s'a adunat poporul la țărmurile mării să vază ce era să se facă și Xantus a zis și a făcut după cum era învățat de Esop. Samienii auzind acestea au strigat lăudând pe Xantus și mirându-se de el. Iar școlarul căzând atunci la picioarele lui Xantus se mărturisea învins și se ruga să se strice legătura, ceea ce a făcut Xantus la rugarea poporului.

Deci mergând acasă, Esop s'a dus la Xantus și i a zis: stăpâne! Eu cel ce ți-am dăruit viața, nu merit oare să-mi dai libertatea? Iară Xantus înfruntându-l l-a dudit zicând: au nu vreau eu să fac aceasta? Ci eși înaintea ușii și te uită, și de-i vedeă două ciori, spune-mi, că-i bun semn, iar

de vei vedeà una, e rău. Deci mergând Esop s'a întâmplat de a văzut într'un arbore stând două ciori și ducându-se i-a spus lui Xantus. Iar până a eșit Xantus una din două a sburat; și Xantus văzând numai una singură, zise : blestematule, nu mi-ai spus că ai văzut două ? Iar Esop : da, una însă a sburat. Atunci zise Xantus supărat : nu încetezi ticălosule de a mă batjocori ? Apoi porunci să-l desbrace și să-l bată. Iar când băteau pe Esop, venind oarecine, a chemat pe Xantus la cină, iar Esop în bătae a strigat : vai de mine mișelul ! Eu cel ce am văzut două ciori mă bate, iar tu că ai văzut numai una te duci la ospăț ; în deșert dar a fost semnul. Atunci Xantus mirându-se de înțelepciunea lui, a poruncit să înceteze de a-l mai bate.

Nu după mult timp Xantus a chemat pe filosofi și pe retori și a poruncit lui Esop să steà la ușă și pe nici un neînvățat să nu lase să intre, ci numai pe cei învățați. Deci venind ceasul prânzului, Esop închizând ușa, stă înăuntru și venind unul din cei chemați, a bătut la ușe. Esop din năuntru întrebă : ce mișcă câinele ? Iar el socotind că pe el îl numește câine, s'a dus mânios. Așa fiește care venind, iarăși se duceà mânios, gândind că-i batjocorește, că dinăuntru Esop pe fiește-care tot așa

Îl întrebă. Mai pe urmă bătând unul la ușe și auzind întrebându-l, ce mișcă câinele? răspunse: coada și urechile. Esop judecând că bine a răspuns, deschizându-i ușa s'a dus la stăpânul și i-a zis: nici un filosof n'a venit la ospățul tău, o stăpâne, fără numai acesta. Iar Xantus s'a întristat foarte, socotind că l-au înșelat cei chemați. A doua zi venind la școală, toți învinovățiau pe Xantus zicându-i: cum se poate, învățătorule, dacă ai vrut să glumești cu noi, trebuiă să pui pe stricatul acela de Esop să ne batjocorească și să ne facă câini? Iar Xantus le răspunse: visați sau adevărat spuneți? Iar ei ziseră: că doară nu dormim, este adevărat. Și îndată chemând pe Esop, l-a întrebat mânios: Pentruce ai înapoiat cu rușine pe prietenii mei eri? Esop zise: au nu mi-ai poruncit, stăpâne, că pe nici un om prost sau neînvățat să nu las să vie la ospățul tău, ci numai pe cei învățați? Atunci Xantus a zis: și ce, aceștia ce sunt, nu sunt învățați? Esop zise: nu, nici de cum, căci bătând ei la ușe și eu dinăuntru întrebându-i: ce mișcă câinele? nici unul n'a înțeles cuvântul, pentru aceea eu văzându-i pe toți neînvățați, pe nici unul dintr'ânșii n'am primit înăuntru, fără numai pe acesta, care

a înțeles întrebarea mea. Atunci toți au zis, că Esop are dreptate.

După vr'o câteva zile, Xantus luând după sine pe Esop, s'a dus la cimitir (locul de înmormântare), ca să cerceteze inscripțiile după mormânturi. Iar Esop văzând pe o piatră șapte litere elinești, le arătă lui Xantus de poate să le explice ce însemnează : și cercetându-le Xantus, n'a putut deslega înțelesul lor și și-a mărturisit neștiința. Atunci Esop îi zise : stăpâne ! dacă prin aceste litere îți voi descoperi o comoară, cu ce mă vei dărui ? Xantus îi zise : crede că îți voi da slobozenie și aurul jumătate. Atunci Esop se depărtă patru pași de acea inscripție, și săpând a găsit comoara, pe care a dat-o stăpânului său, zicându-i : dă-mi ceea ce mi-ai făgăduit ; căci iată comoara. Iar Xantus îi zise : nu, până ce mai întâi nu-mi vei spune și înțelesul literilor prin care s'a putut dovedi comoara, căci această descoperire îmi este mai de folos. Esop zise : cel ce a îngropat această comoară aci, ca un om învățat a săpat și aceste litere, care zic : *mergi înapoi patru pași și săpând vei găsi comoară de aur.* Xantus îi zise : fiind că ești așa de dibaci și deștept, nu vei căpăta slobozenie. Iar Esop zise : voi da de știre, stăpâne, Impăratului Bizanților, căci

pentru el a fost pusă această comoară. Și de unde știi aceasta, zise Xantus ? Esop zise : din litere, fiind că acestea așa zic : *Să dea înapoi împăratului Dionisie, cine a găsit comoara de aur.* Iar Xantus auzind că aurul este al împăratului, zise către Esop : ia jumătate din el și taci. Iar Esop răspunse : nu-mi dai tu mie acum aceasta, ci cel ce a pus aurul aci, și iată cum, căci literile acestea așa zic : *luând comoara, duceți-vă și împărțiți aurul.* Iar Xantus zise : vino acasă ca să împărțim comoara și tu slobozenie să capeți. Deci ducându-se și Xantus temându-se de ruga lui Esop, a poruncit de l'au băgat în temniță. Iar Esop când îl duceau, zicea : așa sunt făgăduințele filosofilor ? că nu numai nu-mi dă slobozenie, ci și în temniță poruncește să mă arunce ? Atunci Xantus porunci să-l deslege și zise către el : la toate bine zici ; dacă vei căpăta slobozenie, mai mult mă vei pârî. Atunci Esop a zis : ori ce rău îmi poți face, fă'l, căci și fără de voe mă vei slobozi.

Pe timpul acela s'a întâmplat ceva deosebit în Samos. Intr'o sărbătoare mare, sburând cu repeziciune un vultur și luând inelul cel de obște, l'a slobozit în sânul unei slugi. Pentru acest semn, Samienii spăimântându-se și în mare întristare că-

zând, s'au adunat la o laltă și au început a ruga pe Xantus că el era cel mai dintâiu cetățean și filosof, ca să le deslega acest semn deosebit. Iară el simțindu-se că nu-l poate deslega, a cerut timp. Și ducându-se acasă, mult era trist și băgat în grijă, ca cel-ce nimic nu putea judeca despre aceasta. Iară Esop cunoscând supărarea lui Xantus mergând la el zise: pentru ce ești trist? spune-mi mie și lapădă-ți întristarea. Iară Xantus îi spuse mâhnire sa, și Esop îi răspunse: Mâine ducându-te în târg, zi Samienilor: eu n'am învățat a deslega semnele cele minunate, nici a ghici, ci am o slugă, care multe lucruri știe, el vă va spune vouă ce cercați. Și de voiu deslega eu stăpâne, tu vei avea cinste, că ai o asemenea slugă. Iară de nu voiu putea deslega, numai mie 'mi va fi rușine. Deci încredințându-se Xantus și a doua zi ducându-se în adunare și stând în mijloc, a spus ceea-ce l'a învățat Esop, către cei-ce se adunaseră. Iară ei îndată s'au rugat, să cheame pe Esop, carele venind a stat în mijloc. Samienii văzând fața lui, râzând au strigat: această față va deslega semnul? Din urâtul acesta ce bine vom putea să auzim? și au început a râde. Iară Esop întinzând mâna a cerut să tacă toți și a zis: bărbați Samieni, ce râdeți de fața mea?

că nu la față ci la minte se cade a căuta, că de multe ori în chip urât bună minte a pus natura. Au voi vasul pe din afară îl prețuiți și nu vinul cel-ce este într'ânsul? Acestea auzind ei dela Esop, toți au zis : Esoape tot ceea ce poți și știi spune cetății. Atunci el cu îndrăzneală zise : bărbați Samieni, fiind-că norocul carele pururea se nevoește, a deschis luptă între domn și slugă pentre slavă și de se va părea sluga mai jos de cât domnul, bătut se va duce, iar de se va părea mai presus, tot bătut va fi. Dacă dar voi veți face să capăt eu slobozenia mea, eu voi spune vouă lucrul ce-l cereți. Atunci poporul cu un glas a strigat către Xantus zicând : dă slobozenie lui Esop, ascultă pe Samieni, dăruește slobozenia lui, cetății. Iar Xantus nu voia, deci pretorul a zis : Xante, de nu-ți place ție a asculta de popor, eu într'această oră voi da slobozenie lui Esop, și atunci va fi de o potrivă cu tine. Atunci Xantus vrând nevrând a trebuit să dea slobozenie lui Esop. Și îndată un retor a strigat : Xantus filosoful dă slobod pe Esop Samienilor. Și așa s'a împlinit cuvântul lui Esop, care zicea lui Xantus : că și fără de voe'mi vei da slobozenie. Drept aceea, Esop căpătând slobozenie și stând în mijloc a zis : Bărbați Samieni, vulturul, cum știți, este

împăratul păsărilor, iar fiind-că a luat inelul cel împărătesc și l-a slobozit în sânul unei slugi, însemnează aceasta, că un împărat din cei-ce sunt acum, vrea ca slobozenia voastră să o supue robiei și legile voastre să le strice. Aceasta auzind Samienii s'au umplut de întristare.

Și nu după mult timp au venit scrisori dela Cres împăratul Lidienilor la Samieni poruncindu-le ca din acel timp să-i dea tribut (bir), iar de nu vor asculta, să se gătească de războiu. Deci sfātuindu-se cu toții, hotărârea a se supune și a da tribut lui Cres; mai nainte însă crezură, că ar fi bine a întreba și pe Esop și întrebând fiind, Esop a zis: fiindcă domnii voștri au dat sentința de a da tribut și a asculta de împărat, acum sfat nu vă voi mai da, ci voi zice numai o vorbă și veți ști ce va fi de folos. Norocul două căi a arătat în vieață: una a slobozeniei, al căruia început e cu anevoie, dar sfârșitul ușor; alta a robiei, al căruia început e lesne, iar sfârșitul cu osteneală. Acestea auzindu-le Samienii, au strigat: noi fiind slobozi, de bună voe nu vrem să ne tacem robi. Și pe sol fără de izbândă l'au trimis îndărăt. Aflând Cres aceasta, a vrut ca să se bată cu Samienii, iar solul a zis: nu vei putea învinge pe Samieni până va fi la ei Esop și le va da sfat, ci

poți mai bine, o împărate, să trimeți soli, și să ceri de la ei pe Esop, făgăduindu-le că le vei fi recunoscător și că nici tribut nu vei lua dela ei, și așa doară îi vei putea învinge.

Cres s'a înduplecat la acestea și a trimis sol de a cerut să-i dea pe Esop, iar Samienii au făcut sfat ca să-l dea; Esop înțelegând acestea și stând în mijloc, a zis: bărbați Samieni, mie'mi va fi mare cinste de a mă duce la picioarele împăratului, ci mai înainte vreau să vă spui o fabulă.

Odinioară pe când animalele vorbeau între sine, lupii au făcut războiu asupra oilor, iar oile împreună cu câinii se băteau împotriva lupilor și duduiau pe lupi. Iar lupii trimetând sol au zis oilor: de le este voia să trăiască în pace și nici un războiu să nu aibă, să le dea lor câinii. Oile proaste au crezut și dând pe câini, lupii și pe câini i-au rupt și pe oi foarte lesne le-au ucis. Deci Samienii cunoscând înțelegerea fabulei au hotărât să ție la dânșii pe Esop. El însă n'a vrut, ci împreună cu solul s'a dus la Cres.

Ajungând în Lidia, împăratul văzând pe Esop s'a mâniat zicând: vezi ce pocitură de om mi-a fost mie împiedecare să nu pot supune acea insulă! Atunci Esop zise: prea mare împărate, nu de silă, sau de

nevoe am venit la tine, ci de bună voie am venit, îngăduie dar puțin a mă ascultă : Un om prinzând lăcuste și ucigându-le a prins și un greeruș. Deci vrând să-l ucidă, zise greerușul : o omule nu mă ucide în zadar. Că eu nici spicele nu le stric, nici altă pagubă nu-ți fac, ci numai cu cântare dulce desfățez pe călători și mai mult decât glasul, nu vei găsi alt nimic în mine. Deci auzind el acestea l-a lăsat de s'a dus. Drept aceia și eu împărate cad la picioarele tale, ca să nu mă omori fără de cauză. Că nimărui nici un rău nu pot face, ci aflându-mă într'un trup prost, vorbesc însă cuvinte bune. Iar împăratul mirându se și fiindu-i milă de el zise : Esoape nu eu îți dăruiesc ție viața, ci soarta ta. Drept aceia cere ceia ce vrei și ți se va dà. Iar Esop zise : rogu-te împărate, împacă-te cu Samienii. Și împăratul răspunse : m'am împăcat. Atunci el căzând la pământ i-a mulțumit. După aceasta a scris apoi fabulele sale, care până astăzi sunt și le-a lăsat la împăratul.

Și primind carte de la împărat către Samieni, că pentru Esop s'au împăcat cu dânșii, el s'a întors cu multe daruri la Samieni. Samienii văzându-l i-au pus cununi și au făcut joc pentru el. Iar el a citit cartea împăratului și a arătat că libertatea ce a

dobândit-o el de la popor, iarăși prin libertate a răsplătit-o.

După aceasta a plecat din insulă prin țări străine și prin tot locul disputându-se cu filosofii, s'a dus apoi și în Babilon și arătându-și știința, s'a făcut mare la împăratul Lichir. Că pe timpurile acelea împărații având pace între sine și pentru desfătarea lor, se îndeletniceau cu întrebări sofistică trimețându-le unul altuia, pe care cine le dezlegă, rămășagul pentru care se legau îl luă de la cel ce l-a trimes. Iar cine nu le putea dezlegă, da asemenea dare. Esop înțelegând întrebările ce se trimeteau lui Lichir, le dezlegă pe toate și mărit făcând pe împăratul și el în numele lui Lichir alte întrebări trimetea împăraților, care rămânând nedeslegate, împăratul foarte multe tribute luă.

Esop neavând fii, a luat de suflet pe fiul unui nobil, anume Eniu și aducându-l la împărat l-a prezentat ca pe un legiuit fiu al său. Iar nu după mult, Eniu, certându-se cu cel ce'l luase ca fiu, Esop hotărî să scoată pe Eniu din casă, iar Eniu mâniindu-se a scris carte fățarnică, adică cu numele lui Esop, la cei ce puneau întrebări lui Lichir, că ar fi mai gata a veni la ei, decât a mai rămâne la Lichir și a dat-o împăratului, pecetluită cu inelul lui

Esop. Împăratul, văzând pecetea lui, a crezut și înfuriindu-se de mânie, poruncește îndată lui Ermip, ca, fără nici o judecată, ca pe un vânzător al împărăției, să ucidă pe Esop. Dar Ermip fiind prieten lui Esop și atunci s'a arătat iarăși prieten, ducându-l într'o peșteră unde nimeni nu'l știa și astfel a ascuns pe Esop și într'ascuns îl hrănea. Iar Eniu, după porunca împăratului, toată averea lui Esop a luat-o.

Însă după cât-va timp, Nectenav, împăratul Egiptenilor, auzind că Esop a fost omorât, a trimis scrisoare lui Lichir prin care îi porunceea să'i trimită meșteri arhitecți, să'i zidească un turn, care nici cerul nici pământul să nu'l atingă, și să răspundă cine-va la toate ce'l va întreba. Și de va face acestea să ia daruri, iar de nu, să plătească însuși. Acestea citindu-le Lichir s'a întristat, pentru că nimeni din prietini nu putea înțelege întrebarea cu zidirea turnului. Iar împăratul se văită, că a murit Esop stâlpul împărăției sale. Atunci Ermip cunoscând durerea împăratului pentru Esop, s'a dus la împăratul și i-a spus că trăește și a zis că pentru dânsul n'a omorât pe Esop, că oare când îi va părea rău împăratului pentru moartea aceluia. Iar împăratul s'a bucurat foarte de aceasta și îndată a poruncit să i-l aducă. Scoțând

Ermip pe Esop din temniță, l-a adus la împăratul așa cum erà, și cum l-a văzut a lăcrămat și i-a poruncit să se spele și să se schimbe. Esop după aceasta a arătat mincinoasele cauze, pentru care a fost pârât și împăratul vrând să omoare pe Eniu, Esop i-a cerut iertăciune. După aceia împăratul dete cartea Egipteanului lui Esop să o citească și el cunoscând deslegarea întrebării, a răs și a poruncit să scrie: că dacă va trece iarna va trimite și pe cei ce trebuie să zidească turnul și pe cel ce va răspunde la întrebările, ce i se vor face. Și așa împăratul pe solii de la Egiptet i-a trimis îndărăt. Iar lui Esop i-a dat toată averea cea mai de înainte, dându-i și pe Eniu. Esop luând pe Eniu, în nimica nu l-a dojenit, ci ca pe un fiu iar luându-l, cu alte și cu aceste cuvinte l-a învățat:

Fiule! mai înainte de toate slujește lui Dumnezeu, pe împăratul cinstește, vrășmașilor toți groasnic te arată, ca să nu te nesocotească, prietenilor fii blând și voios, ca să-ți fie bine-voitori, vrășmașilor să dorești să le fie rău și săraci, ca să nu te împiedece pe tine la scopul tău. Prietenilor bine le voiește din toată inima, ca întru toate să fie bine. Pururea cu soția ta te poartă bine și înțelepțește ca să nu-i dai prilej a dorì buna purtare a altui băr-

bat. Că ușor este neamul muieresc, căci lingușindu-se, lesne se apleacă spre rău. Puține să vorbești și cu măsură și multe să ascuți și înțelepțește să urmezi. Pe cei ce fac bine nu-i pismui, ci să-ți pară bine de ei, că de-i vei pismui, mai mult pe tine însu-ți te vei vătămă; de casnicii tăi poartă grije, ca să nu se teamă de tine numai ca de stăpân, ci și ca pe un făcător de bine să te cinstească. Nu-ți fie rușine a învăța să faci totdeauna ce e mai bine. Soției nici odată nu-i încredința tainele tale, căci tot d'au-na se va înarmă cu dânsese, ca să te supuie voinței ei. În toată ziua oprește ceva pentru ziua de mâine, că mai bine este când vei muri, să lași la urmași, decât cât vei trăi să ai lipsă. Inchină-te lesne celor ce te întâmpină, știind că și câinelui coada îi capătă pâine. Nu-ți pară rău că ești bun. Pe omul flecar gonește-l din casa ta, că cele ce zici și faci tu, le va spune altora. Fă aceia ce nu te va întrista. De cele ce se întâmplă nu te supără. Dela cei răi nu cere sfat nici odată, nici nu urmă obiceiurile celor răi.

Astfel învăța Esop pe Eniu, care muștrându-l conștiința de zisele lui Esop, și pătrunzându-i-se sufletul ca de o săgeată, după puține zile muri. După acestea chemând Esop pe toți păsărarii le-a poruncit să prin-

ză patru pui de vulturi și, după ce i-au prins, i-a hrănit, crescându-i și îmblânzindu-i, astfel încât i-a învățat a lua în cioc o coșniță mare, în care puneau câte doi copii și cu care sburau purtându-i în aer încotro îi mânau copiii din coșniță.

După ce trecu iarna și începu primăvara, Esop gătind toate pentru călătorie a luat cu sine copiii și vulturii și s'a dus în Egipt, iar poporul se mira foarte mult, neștiind ce o să facă cu dânșii.

Nectenav auzind că a venit Esop, zise către prietenii săi: m'am înșelat, că înțelesesem că Esop a murit. Iar a doua zi a poruncit împăratul ca toți boerii să se îmbrace în haine albe, iar el s'a îmbrăcat în Erea și și-a pus cunună de diademă împodobită cu pietre scumpe. Și șezând pe tron, a poruncit să aducă pe Esop. Intrând Esop, împăratul a zis: cu cine mă asemeni Esoape pe mine și pe cei ce sunt cu mine? Esop răspunse: pe tine cu soarele de primăvară, iar pe cei ce stau împrejurul tău, cu spicele cele coapte. Și împăratul mirându-se de el, l'a dăruit cu multe daruri. În cealaltă zi împăratul s'a îmbrăcat în vestminte foarte albe și prietenilor le-au poruncit să se îmbrace în vesminte de porfiră roșie și intrând Esop, iar l'a întrebat. Iar Esop zise: pe tine te voi asemăna soarelui, iar pe

cei ce stau împrejurul tău, razelor soarelui. Și Nectenav zise: socotesc că nimic nu este Lichir pe lângă împărăția mea. Esop zâmbind a râde, zise: nu vorbi așa ușor de el, o împărate, căci neamului vostru asemănată împărăția voastră strălucește ca soarele; iar de se va asemana lui Lichir, strălucirea aceasta întuneric se va părea.

Iar Nectenav mirându-se de acest răspuns, a zis: adusu-ne-ai cine să zidească turnul în aer? Esop zise: Sunt gata, numai arată locul unde. După aceea împăratul eșind afară din cetate într'un șes, i-a arătat locul. Deci Esop aducând la patru unghiuri ale locului patru vulturi purtând copiii în coșnițe și în mâinile cărora dedese unelte d'ale zidarilor, le-au poruncit să zboare. Iar ei înălțându-se în sus, strigau: dați-ne pietre, dați-ne var, dați-ne lemne și altele ce trebuiesc pentru zidirea turnului. Nectenav văzând pe pruncii ridicați sus de vulturi, zise: de unde vin mie oameni sburători? Iar Esop răspunse: iată că Lichir are, iar tu fiind om, vrei să te asemeni cu împăratul Dumnezeilor.

Nectenav atunci zise: La aceasta sunt învins Esoape; alta te voi întreba și tu îmi vei răspunde. Și zise: eu am niște iepe, cari auzind pe caii din Babilon rânchezând,

îndată capătă mânji : de știi cum se întâmplă aceasta, răspunde-mi. Și Esop zise : îți voi răspunde mâine împărate. Și mergând la gazdă a poruncit slugilor să-i prinză o pisică și dacă au prins'o, o purta bătând-o de vedeau toți. Iar Egiptenii cinstind acest dobitoc, și văzând că-l bate tare, alergică de scoaseră pisica din mâinile celor ce o băteau și îndată au dat știre împăratului, care chemând pe Esop a zis : nu știi Esoape că noi cinstim pe pisică, ca pe Dumnezeu, pentru ce dară ai făcut aceasta ? Esop răspunse : a făcut o pagubă mare împăratului Lichir, o împărate, în noaptea trecută. A omorât pe cocoșul lui cel războinic și viteaz și care-i spunea ceasurile noaptea. Iar împăratul zise : nu ți-e rușine a minți Esoape, că cum se poate într'o noapte pisica din Egipt să se ducă în Babilon ? Atunci Esop râzând zise : și cum se poate, o împărate, în Babilonia rîncezând caii, aici iepele să capete mânji ? Iar împăratul auzind acestea, a zis : mare e înțelepciunea lui Esop.

După acestea fiind chemați din Iliopol bărbați pricepuți în întrebări sofisticate și vorbind cu ei Esop, i-a chemat într'una din zile la ospăț împreună și cu Esop. Deci șezând ei, unul din Iliopol zise lui Esop : m'a trimes Dumnezeuul meu să-ți pun o în-

trebare și să mi-o deslegi. Iar Esop zise : minți, că Dumnezeu n'are trebuință să învețe dela oameni nimic. Iar tu nu numai pe tine te învinovățești, ci și pe Dumnezeul tău. Atunci altul a zis : este o biserică foarte mare și într'ânsa un stâlp care ține douăsprezece orașe și fiecare de câte treizeci de grinzi se proptește, pe lângă care aleargă împrejur două muieri. Atunci Esop zise : această întrebare la noi ar deslega-o și pruncii. Că biserica aceasta e lumea ; stâlpul, anul ; orașele, lunile ; și grinzile, zilele lunilor ; iar ziua și noaptea două muieri, cari urmează una după alta. A doua zi chemând Nectenav pe toți prietenii zise : din pricina lui Esop acesta, va trebui să dăm tribut împăratului Lichir.

Atunci unul dintre ei a zis : îi vom porunci să ne pue întrebări de care nici n'am văzut, nici n'am auzit. Iar Esop zise : mâine de acestea voi răspunde. Deci ducându-se a făcut scrisoare, în care era scris : Nectenav mărturisește, că e dator o mie de talanți lui Lichir. Dimineața întorcându-se a dat scrisoarea împăratului. Iar prietenii împăratului, mai înainte de ce s'ar deschide scrisoarea, toți au zis : am văzut și am auzit ce este scris. Esop atunci zise : vă mulțumesc pentru dovadă. Iar Nectenav citind mărturisirea datoriei zise : eu nimic nu

sunt dator lui Lichir și voi toți sunteți mărturii, iar ei tăgăduind au zis: nici n'am văzut, nici n'am auzit. Esop zise: dacă acestea sunt așa, propunerea Domniei-Voastre este deslegată. Și Nectenav la acestea zise: fericit este Lichir, având o astfel de înțelepciune în împărăția sa. Și așa legătura cu care s'a legat a dat-o lui Esop și în pace l-a trimes acasă. Esop venind în Babilon, i-a spus lui Lichir toate câte a petrecut în Egipt, dându-i și tributul adus dela Nectenav. Iar Lichir a înălțat lui Esop o statuie de aur.

Nu după mult timp, Esop hotărî să meargă în Grecia: și pentrucă împăratul Lichir nu voiă să-l lase, a trebuit mai întâi a se legă prin jurământ că după ce va vizită această țară frumoasă, se va întoarce iarăși în Babilon, unde să-și petreacă rămășița vieții sale și cu această învoială i s'a dat voie de a plecat. Deci ducându-se prin orașele Greciei, arătându-și învățătura sa, a venit la Delfi. Însă Delfienii bucuroși îl auziau vorbind, dar nu l-au cinstit, iar el căutând spre ei a zis: Bărbați Delfieni, îmi vine să vă asemăn lemnului, ce e purtat pe mare de vânturi. Că pe acela de parte văzându-l învăluindu-se de valuri, de mare preț îl socotim, iar după ce se apropie, se vede foarte prost. Așa și eu când

eram departe de orașul vostru ca pe niște oameni vrednici de cinste vă socoteam : iar acum venind la voi, de cât pe toți, ca să zic așa v'am aflat mai netrebnici. Acestea auzind Delfienii și temându-se ca mergând Esop la alte orașe, să nu vorbească de rău de dânșii, s'au sfătuit ca prin vicleșug să-l omoare. Deci luând fiola de aur din biserica lui Apolon, într'ascuns au pus-o în hainele lui Esop. Iar Esop neștiind cele făcute de ei cu înșelăciune, eșind din oraș se ducea în Fochida. Delfienii luându-se după el l-au prins, învinovățindu-l ca pe un hoț de cele sfinte. Iar el tăgăduind că nimica din acestea n'a făcut și ei cu de a-sila desfăcându-i hainele, au găsit fiola cea de aur, pe care luând-o, au arătat-o tuturor orășenilor cu sgomot mare. Esop cunoscând viclenia lor îi rugă să-l deslege. Însă nu numai nu l-au deslegat, ci ca pe un hoț de cele sfinte, în temniță l-au băgat, osândindu-l la moarte. Esop însă pentrucă cu nici o isteție nu se putea mântui de această nenorocire, se văita pe sine șezând în temniță. Un prieten al lui, anume Damos, intrând la el, și văzându-l astfel plângând, l-a întrebat: de ce plângi? El zise: O muiere, care de curând și-a îngropat pe bărbatul său, în toată ziua ducându-se la mormânt, plângea iar oarecine

care era nu departe de mormânt s'a înamorat de acea muiere și legându-și boii, s'a dus și el la mormânt și șezând plângea împreună cu dânsa. Și întrebându-l ea, pentru ce plânge și el? răspunse: că și eu mi-am îngropat muierea și după ce plâng mă mai ușurez de întristare. Iar el zise: dacă amândoi am căzut într'aceiași nenorocire și durere, ce ne oprește să fim amândoi, căci eu te voi iubi pe tine ca și pe ea și tu pe mine iarăși ca pe bărbatul tău? Acestea zicând muierei, a primit și muierea propunerea sa. Inșă într'acestea mergând un hoț și deslegând boii a fugit cu dânsii. Iar el întorcându-se și neaflând boii, a început a plânge tare și a se văita. Deci mergând și muierea și găsindu-l plângând, zise: iar plângi? Acum cu adevărat plâng. Așa și eu de multe primejdii scăpând, acum într'adevăr plâng, negăsind nici un fel de scăpare.

După aceasta au venit și Delfii și scoțându-l din temniță, îl trăgeau ca să-l arunce de sus. Iar el zicea către dânsii: Oare când vorbiau între sine dobitoacele; atunci șoarecile s'a împrietenit cu broasca și a chie-mat'o la cină, și ducând'o în camera unui bogat, unde erau multe feluri de mâncări, i-a zis: mănâncă, prietenă broască. După mâncare și broasca a chie-mat pe șoarece

la ospățul său, și-i zise: fiindcă tu nu știi să înoți, eu voi lega piciorul tău de al meu cu o ață subțire, și făcând aceasta au sărit în apă și șoarecile slobozindu-se la fund, se îneacă și murind zise: eu mor din vina ta, dar cel mai mare mă va răzbuna. Deci înotând deasupra apei șoarecele mort, zburând vulturul l'a apucat și cu el împreună și pe broască a luat-o și așa pe amândoi i-a mâncat. Așa și pe mine fără dreptate mă omorâți voi. Și voi avea răzbunător Babilonul și toată Grecia va cere seamă pentru moartea mea dela voi. Iar delfii nici așa n'au lăsat pe Esop. El a fugit în biserica lui Apolon și ei mânioși și de acolo l'au tras afară și iar l'au dus să-l arunce de sus. Iar Esop când îl ducea zicea: auziți-mă Delfinilor:

Epurele, când alerga după el vulturul, în cuibul rădaștii a fugit, rugând-o ca să-l mântuească. Iar rădașca se ruga întru numele marelui Joe, să nu omoare pe epure și să nu i nesocotească rugăciunea deși este nimic pe lângă dânsul. Vulturul mâniindu-se, lovì cu aripa pe rădașca și apucând pe iepure l-a mâncat. Iar rădașca a zburat cu vulturul, ca să afle unde i cuibul lui. Și mergând acolo, prăvălind oule lui le-a spart; iar el mâniindu-se cum a îndrăznit cineva a face aceasta, în loc și mai înalt a pus a doua oară cuibul; și ră-

dașca și acolo iar așa i-a făcut. Ce să facă acum vulturul nu știa, s'a suit la Joie (că sfințit lui se zice că este), și între genuchii lui a treia oară și-a pus oule închinându-le lui Dumnezeu și rugându-se ca să le păzească. Ci rădașca făcând din gunoi pilule s'a suit și le-a slobozit în sânul lui Joe. Iar Joe sculându-se să scuture gunoiul, și uitându-și a lepădat oule și le-a spart. Și înțelegând că rădașca a făcut aceasta, ca să-și răsbune pe vultur, căci nu numai pe rădașcă a supărat-o vulturul, ci și pe Joe l'a nesocotit, s'a întors către vultur spunându-i că rădașca este care i-a făcut această supărare și că are dreptate de a făcut aceasta. Deci Joe nevrând să piară neamul vulturilor, a zis către rădașcă să se împace cu vulturul, iar rădașca neascultând, Joe în alt timp a mutat nașterea vulturilor, când nu se văd rădaște. Drept aceia și voi, o bărbați Delfieni, nū uitați pe acest Dumnezeu la care am fugit, măcar de are și biserică mică, că nu va uită a pedepsi pe cei necredincioși. Iar Delfienii puțin băgând în seamă de acestea, drept la moarte îl duceau. Esop văzând că cu câte le-a zis întru nimic nu i-a putut înduplecă a zis iar: bărbați cumpliți și ucigători, ascultați:

Un muncitor de pământ a îmbătrânit în câmp și fiindcă nici o dată nu intrase în

oraș, rugă pe ai săi să-l ia să vadă orașul, iar ei prinzând asinii și puindu-l în căruță, l-au lăsat singur să-i mâne. Iar când eră pe drum s'a ivit un vifor și vântul a turburat cerul și făcându-se întunerec, asinii au ră-tăcit din cale și într'o prăpastie au băgat pe bătrân, iar el când eră să se răstoarne zise : o ! Joe ! ce rău ți-am făcut, de pier așa fără dreptate ? mai ales că nu de cai vrednici nici de catări buni, ci de niște mișei de asini mă prăpădesc. Așa și eu într'acest chip mă întristez acum, că nu pier de oameni cinstiți și măriți, ci de niște netrebnici și foarte răi sunt omorât.

Drept aceia blestemată să fie țara voas-tră și chem răsbunarea zeilor, căci mor fără nici o vină. Iar Delfienii au rămas și la aceasta împietriți, aruncându-l de pe o râpă înaltă, în fundul căreia căzând a murit. Și nu după multă vreme pedeapsa cerească i-a ajuns, cuprinzându-se tot orașul de boala ciumei, întru răsbunarea morței lui Esop. Cunoscând ei că această pedeapsă le-a venit din pricina nedreptăței, ce au făcut-o lui Esop i-au ridicat o statuie. Vestindu-se apoi nedreapta moarte a lui Esop la mai marii Greciei și la toți învățații, aceștia au și pornit în contra Delfienilor rășboi, făcân-du-se și ei răsbunătorii morții lui Esop.

Sfârșitul vieții lui ESOP.

Pildele și învățăturile lui Esop

1. *Vulturul și Vulpea*

Vulturul și vulpea făcând între sine prieteșug, au rânduit ca să șează aproape, întărind prieteșugul cu obiceiul de a se vedea. Drept aceea vulturul și-a făcut cuibul într'un arbore înalt, iar vulpea a născut puii în niște tufe în apropierea vulturului. Deci, ducându se odată vulpea după mâncare, iar vulturul flămând având lipsă de hrană, sbură în tufe, răpi puii vulpei, și îi mănă împreună cu puii săi. Intorcându-se însă vulpea și cunoscând ce s'a făcut, nu s'a întristat atâta pentru moartea puilor, cât pentru că nu și putea izbândi, că fiind ea fiară de pământ, pe pasăre nu o putea goni. Deci stând departe, după cum fac și cei ce nu pot face altfel, blestemă pe vrășmași. Nu după mult, oare cine prinzând în câmp o capră și jertfind-o, vulturul trecând în zbor, a apucat o parte de carne cu cărbuni aprinși și a adus-o în cuib; su-

flând un vânt tare, s'a aprins cuibul cu flacăra și neputând încă zbura puii vulturului, au căzut fripți pe pământ. Vulpea atunci alergând înaintea vulturului, pe toți i-a mâncat.

Invățătură.

Această fabulă însemnează, că cei ce strică prietenia, deși acela căruia i-s'a făcut strâmbătate, nu poate să-și răzbuțe, totuși nu vor scăpa de pedeapsa lui Dumnezeu.

2. Vulturul și rădașca

Epurele, când alerga după el vulturul, a fugit în cuibul rădaștei rugându-se ca să-l mântuiască. Iar rădașca se ruga de vultur să nu ucidă pe epure, ci să-i asculte rugăciunea. Vulturul mâniindu-se, bătut pe rădașcă cu aripa și apucând pe epure l'a mâncat. Atunci rădașca a zburat cu vulturul, ca să știe unde-i este cuibul, și mergând acolo, prăvălind ouăle lui le-a spart. Vulturul mâniindu-se, că a îndrăsnit cine-va să facă aceasta, și-a pus a doua oară cuibul în loc mai înalt. Rădașca și acolo iar așa i-a făcut. Ce să facă acum vulturul nu știa; s'a suit la Joe (că lui să zice că este vulturul sfințit) și între genunchii lui a treia oară și-a pus ouăle, închinându-le lui Dumnezeu și rugându-se ca să le păzească. Ci rădașca făcând din gunoi

un bulgăr, s'a suit și l'a slobozit în sânul lui Joe, iar Joe sculându-se, ca să scuture gunoiul, a lăpădat și ouăle de s'au spart. Înțelegând că rădașca a făcut aceasta ca să-și răzbune pe vultur, că nu numai pe rădașca vulturul o au urgisit, ci și asupra lui Joe a fost necredincios, când se întoarse vulturul i-a spus Joe, că rădașca este care i-a făcut supărare, și adevărat cu dreptate i-a făcut aceasta. Joe însă nevrând să piară neamul vulturilor i-a zis să se împace cu rădașca, iar nevrând rădașca să se împace, Joe a mutat într'alt timp nașterea vulturilor, când nu se văd rădaște.

Invățătură.

Această fabulă învață: că pe nimenea nu se cade a nu-l băga în seamă, de oare-ce nimenea nu este, care de nu-i vei da pace, să nu-și poată răzbuna.

3. Privighetoarea și uliul

Privighetoarea ședeà într'un arbore după obicei și cântă. Uliul văzând-o, și fiindu-i foame, sbură și puse ghiarele pe ea. Acum când erà să o omoare, rugă ea pe uliu să nu o mănânce, că nu e de ajuns să-și umple cu ea pântecetele, ci dacă îi trebuie mâncare ar face bine să se întoarcă la pasări mai mari. Atunci uliul mai gândindu-se zise: Dar eu cu adevărat nebun aș fi de

aș lăsa bucata, care o am gata în mână și să umblu după care nu se vede.

Invățătură.

Această fabulă învață: că sunt foarte mulți oameni, cari pentru sperarea altor lucruri cari nu știu de le vor putea căpăta, pierd, cele ce au în mâni.

4. *Vulpea și țapul*

Vulpea și țapul fiindu-le sete, s'au coborât într'o fântână. După ce au băut, țapul voind să iasă, vulpea îi zise: Stai, că am aflat ceva de folos, ca amândoi să ne putem mântui. Deci stai drept, și picioarele cele dinainte le vei propti țeapăn de perete și coarnele așîșderea în jos le vei pleca, și eu mă voi sui pe umeri tăi și pe coarne și voi sări afară din fântână, apoi te voi trage și pe tine afară de aici. Țapul toate acestea îndată le-a făcut, iar ea sărind afară din fântână, juca cu bucurie împrejurul fântânei. Atunci țapul o înfruntă, că nu s'a ținut de învoială. Ea răspunse: Dacă ai avea tu atâta minte, câți peri în barbă, nu te-ai fi coborât mai înainte, până nu te-ai fi gândit, cum vei putea să ieși.

Invățătură.

Această fabulă învață: că omului înțelept i se cuvine, mai întâi să chibzuiască sfârșitul lucrurilor, apoi să se apuce de ele.

5. *Vulpea și leul*

Vulpea ne mai văzând nici odată leu, și întâmplându-se a se întâlni cu el, întâia dată așa de tare s'a speriat, în cât aproape era să moară de frică. După aceea văzându-l a doua oară, îi era frică ce e drept, însă nu ca întâi. Iar când l-a văzut a treia oară, a prins atâta curaj în cât s'a apropiat de el și vorbeau amândoi.

Invățătură.

Această fabulă învață: că și de cele groaznice, prin petrecere împreună, lezne se poate apropia cineva.

6. *Pisica și cocoșul*

Pisica prinzând pe cocoș, și vrând ca pentru cuvioasă cauză să-l mănânce, îl învinovătea, zicând: Că le vine greu oamenilor, pentrucă strigă noaptea și nu-i lasă să doarmă. El îi răspunse: că pentru folosul lor face aceasta, ca oamenii să se deștepte de timpuriu și să se apuce de lucrul lor. Pisica totuși, îl învinovătea și zise: Măcar de ai avea tu și alte multe răspunsuri bune și adevărate, eu totuși nu voi rămânea flămândă, și astfel l-a mâncat.

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că firea rea de bunăvoie păcătuiește, și dacă nu poate face aceasta,

sub chip bun și adevărat, totuși gândește și încercă să facă răul.

7. *Vulpea*

Vulpea prinzându-se în cursă (laț), a scăpat tăindu-și coada și acum de rușine gândea mai bine să nu mai trăiască. Deci s'a gândit ea să sfătuiască și pe celelalte vulpi să-și taie coada, ca cu răul de obște să-și ascundă rușinea sa. Și fiind ele la un loc adunate, începe a sfătui pe celelalte, că nu numai nu se cuvine această mădulare, ci și este sarcină în deșert acățată. Atunci una dintre vulpi răspunzând zise: da șireată mai ești, de nu ți-ar folosi ție aceasta, nu ne-ai da sfat să facem și noi asemenea.

Invățătură.

Această fabulă învață: că oamenii cei răi nu pentru că le vreau binele, dau celor de aproape ai lor sfat să facă ceva, ci pentru folosul lor.

8. *Vulpea și mărăcinele*

Vulpea suindu-se pe gard și căzând, s'a apucat să se ție de un mărăcine. Deci vătămându-și picioarele în spinii lui, și durând-o, a zis către mărăcine: vai de mine, am fugit la tine ca la un ajutor și tu mai rău mi-ai făcut. Mărăcinele îi răspunse: tu ai greșit, vulpe, că ai vrut să mă prinzi pe mine, care prind pe toți câți trec.

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că acei oameni sunt nebuni, cari aleargă după ajutor la cei ce din fire sunt făcuți ca mai vârtos să facă rău.

9. Vulpea și crocodilul

Vulpea și crocodilul se certau care este de neam mai bun. Crocodilul spunea multe vorbe trufașe de cinstea moșilor săi, că au fost mai mari peste nobili. Iar vulpea auzind acestea, zise: o bunul meu prieten, chiar de n'ai zice tu nimic, de pe pele-ți se cunoaște, că în timpurile cele de demult ai fost nobil.

Invățătură.

Această fabulă învață, că pe oamenii cei mincinoși îi dau de gol lucrurile.

10. Cocoșul și potârnichea

Oare cine având cocoși acasă, a cumpărat și o potârniche și-a lăsat-o să mănânce cu cocoșii, iar aceștia bătând-o și duduind-o, ea foarte se întristă, socotind că fac aceasta pentru că este de alt neam. Iar după puțin văzând că ei și între sine se bat, a lăsat întristarea, zicându-și: De aici încolo nici eu nu mă voi mai întrista, că văd, că ei și între sine se bat.

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că cei înțelepți lesne rabdă strâmbătățile, ce le fac streinii, văzându-i că și între sine își fac rău fără deosebire.

11. *Vulpea*

Vulpea intrând în casa unui fățarnic și căutând toate vasele lui, a găsit și capul unei măști cu meșteșug făcută și luând-o în mână zise: o ce cap frumos, dar creeri n'are.

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că nu toate capetele frumoase sunt și cu minte.

12. *Cărbunarul și înălbitorul*

Cărbunarul șezând într'o casă, se ruga ca să vie înălbitorul să șază cu el. Dar înălbitorul răspunzând a zis: nu pot eu să fac aceasta, că mă tem ca nu cumva ceeace voi albi eu tu să umpli de funingine.

Invățătură.

Această fabulă învață: că tot ce nu se aseamănă, nu se poate însoți.

13. *Pescarii*

Pescarii trăgeau mreaja și fiind grea, se bucurau și se desfătau socotind că mulți pești sunt în ea, iar dacă au tras-o la țăr-muri, au găsit în ea o piatră mare și au

început a se întrista și a se supăra, nu atât pentru că au fost pești puțini, ci pentru că s'a întâmplat altfel de cum nădăjduia. Atunci unul mai bătrân din ei zise: să nu ne întristăm soților, că desfătărei, precum se vede, îi este soră întristarea. Așa și noi, pentru că mai 'nainte ne-am bucurat, se cădea să ne întristăm de ceva.

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că nu se cade cui-va nici a se bucura, nici a se întrista, văzând că i s'a întâmplat altfel decum a nădăjduit.

14. Lăudărosul

Un om oarecare umblând în streinătate, apoi întorcându-se în patria sa, se fălea, adecă se lăuda că multe lucruri voinicești a făcut în multe locuri, și cum că în Rod a făcut o săritură, pe care nimeni din cei de-o vârstă cu el nu au putut-o face, și zicea că are mărturii, pe cei ce au fost atunci acolo. Unul din cei cari ascultau îi zise: auzi frate! dacă e adevărat aceasta, nu ai trebuință de mărturii. Iacă Rodul, sări să te vedem.

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că de nu va da probe curând, de ceeace zice cineva, tot cuvîntul lui este în deșert și de nimica.

15. *Cel ce făgăduiește, ce nu poate da*

Un om sărac fiind bolnav și neputincios, desnădăjduindu-se de el și doctorii se ruga lui Dumnezeu, făgăduind că de-i va da sănătate, o sută de boi îi va junghia spre jertfă. Muierea lui îl întrebă: dar de unde vei avea tu atâția boi dacă te vei însănătoși? El zise: gândești tu că mă voi mai scula eu de aci, ca să-i ceară dela mine Dumnezeu?

Invățătură.

Această fabulă însemnează: că mulți lesne făgăduesc, neavând nădejde că vor putea împlini făgăduiala.

16. *Vicleanul*

Un om viclean s'a dus la Apolon, idolul din Delfi, să-l ispitească, și luând o vrabie în mână, și acoperind-o cu vestmântul s'a rezimat de masă și a întrebat pe zeu zicând: Apolone, ceeace am eu în mână viu e sau mort? Și de ar fi zis că e moartă, era să arate vie pasărea, iar de ar fi zis că e vie îndată era să sugrume pasărea și să o scoată moartă. Iar zeul cunoscând vicleania lui, a zis: cum vrei tu să faci, fă. Că în puterea ta este să faci ca ceeace ții în mână ori viu ori mort să arăți.

Invățătura

Această fabulă însemnează : că pe Dumnezeu nimeni nu l poate înșela, nici a ascunde ceva din înaintea lui.

17. *Pescarii*

Pescarii eșind la pescuit și mult timp ostenindu-se fără să prinză ceva, foarte se întristară și se gătiau să se ducă. Iar un delfin (un fel de pește), alungat de peștii cei mai mari decât dânsul, a sărit în lun-trea lor, și ei prinzându-l îl duseră voioși acasă.

Invățătura.

Această fabulă învață : că de multe ori noro-cul aduce, ceea ce meșteșugul nu poate da.

18. *Inșelătorul*

Un om sărac neputincios, se ruga zeilor, că de se va însănătoși o sută de boi va jertfi. Iar dâșii vrând să-l cerce, l-au mân-tuit de neputință. Deci el sculându-se și fiindcă nu avea boi, a făcut din seu o sută de boi, și i-a dus la altar și i-a jertfit. Și zeii vrând să-l pedepsească, i-s'au arătat în vis, zicându-i : du-te la țarmurile mării în cutare loc, că acolo vei găsi o mie de drahme aticești. Iar el deșteptându-se vesel, degrabă a mers la locul arătat să caute aurul și în loc de a găsi aur, fu prins de tâlhari. Vrând

să înșele pe aceștia, îi rugă să-l sloboază, făgăduind că le va da o mie de talanți de aur; ei însă necrezându-l l-au dus și l-au vândut cu o mie de drahme.

Invățătură

Această fabulă însemnează: că oamenilor celor mincinoși, Dumnezeu le stă împotriva.

19. *Broaștele*

Două broaște pășteau într'un lac, care secase vara, iar broaștele lăsându-l, căutau alt lac. Din întâmplare găsiră o fântână adâncă și una dintre dânsule zise către cealaltă: hai să ne coborâm aci. Cea-laltă însă îi răspunse: dar de va seca și fântâna, cum vom eși oare?

Invățătură

Această fabulă învață: că nimeni nu se cade să se apuce a face ceva, fără ca mai nainte să se gândească unde va eși.

20. *Bătrânul și moartea*

Un bătrân oare-când tăind în pădure lemne și puindu-le pe umăr, merse împovărat astfel o cale lungă, până s'a ostenit. Ne mai putându-le duce, le lăsă jos chemând moartea, care venind numai decât îl întrebă de ce a chemat'o. Bătrânul spăimântat zise: ca să-mi ajuți a ridica această sarcină de lemne să mi-o pun pe umăr.

Invățătură

Această fabulă învață: că omul deși petrece de multe ori cele mai mari nevoi și necazuri, totuși îi place mai bine a trăi decât a muri.

21. Bătrâna și Doctorul

O muiere bătrână durând-o ochii, tocmi un doctor cu tocmeală, că de o va vindeca, plata cu care s'a legat i-o va da, iar de nu, nimic nu-i va da. Deci s'a apucat doctorul să o vindece, și în toate zilele ducându-se la bătrâna, îi ungea ochii. După ce o ungea la ochi, doctorul lua pe nevăzute câte un vas și pleca. Bătrâna simția că pe toată ziua i-se împușinează din lucruri atât cât după ce s'a vindecat nimic nu i-a mai rămas. Iar doctorul cerând de la ea plata cu care s'a legat, căci acum curat vede, ea zise: într'adevăr acum nimic nu mai văd, că pe când mă dureau ochii, multe d'ale mele erau în casa mea, iar acum când zici tu că eu văd, nimic dintre acelea nu mai văd.

Invățătură

Această fabulă învață: că oamenii cei răi multe lucruri fac, cari apoi sunt împotriva lor.

22. Păsărarul și șarpele

Un vânător de păsări se duse în pădure să prinză niscai păsări, luând cu sine lațurile (cursele) și măestriile sale. Mergând

el așa, văzu într'un copac o pasăre și îndată se duse sub acel copac spre a-și întinde mreața. Din întâmplare însă călcă pe un șearpe, care se întoarse și-l mușcă. Atunci păsărarul începu a se văita zicând: vai de mine cu vânatul meu, că eu am umblat să vânez pe alții, iar alții mai curând m'au vânat pe mine și acum sunt aproape de moarte.

Invățătură

Așa sunt și oamenii cari vor să facă rău altora, căci se întâmplă de mai multe ori de se întoarce răul mai curând asupra capului lor de cât asupra celuiia, cui vor să-i facă rău, trimițându-le Dumnezeu o poticneală, de unde nici cu gândul nu se gândesc.

23. *Vânătorul și brebul*

Brebul este o fiară cu patru picioare și locuște în apă. Doctorii spun cum că boașele lui sunt de multe leacuri: de aceia vânătorii îl gonesc mai mult pentru boașele lui. Deci el cunoscând lucrul acesta își apucă singur cu dinții boașele și le rupe lepădându-le ca să le găsească vânătorii și să le ia, lăsându-l pe el cu viață.

Invățătură

Așa fac oamenii înțelepți pentru mântuirea sufletelor lor și pentru viața lor, ca să scape din primejdii de moarte; nu le este jale nici le

pare rău de toată avuția lor numai ca să scape din mâinile tâlharilor și ale vrăjmașilor și să-și mântuiască sufletele dela moarte.

24. *Văduva și găina*

O văduvă avea o găină care îi ouă în fiecare zi un ou. Socotind ea că de-i va da mâncare mai multă să mănânce, găina va face câte două ouă, se ducea în toate zilele unde era găina închisă, și-i da de mâncare peste măsură. Găina dacă se îngărășă, încetă de a mai ouă.

Invățătură

Așa sunt unii oameni cari au câte ceva dobândă și umblă s'o înmulțească fără voia lui Dumnezeu, pierd și cât li se pare că au în mâinile lor.

25. *Pisica și șoarecii*

Intr'o casă erau mulți șoareci și cloțani, și se învățase o pisică de mergea acolo și în toate zilele îi vână. Deci văzând șoarecii că se împuținează, ziseră între dânșii : Fraților, nu trebuie să mai eșim din găuri, că de vom eși toți, toți vom pieri, iar de nu, vom avea liniște și vom scăpa. Iar pisica ne mai văzând nici un șoarece eșind din gaură, se gândi ce să facă. Deci socoti să se prefacă, că cade de pe un lemn înalt și să se lungească ca și cum ar fi moartă. Prin urmare, făcând astfel, un șoarece se

uită dintr'o gaură și văzând-o așa zise: of jupâneasă măță! de ți-ași vedeà pânțelele tobă de umflat, tot nu mă voi apropià de tine.

Invățătura

Asa fac oamenii cei înțelepți, când cunosc că i-a amăgit cinevã odatã în vr'un chip, altădatã nu-i mai poate înșelã, măcar de ar face mii de meșteșuguri, căci atunci mai tare se păzesc și se feresc.

26. *Vulpea și maimuța*

Odinioară se adunaserã toate fiarele și dobitoacele câmpului la un loc, iar maimuța dinaintea tuturor făcù un joc minunat și atât de iscusit, în cât se mirau toate de dânsa și atât le fù plăcută în cât vrură s'o ridice să le fie împărat. Vulpea însă nu o voiã, ci o defăimã zicând: că e așa și pe dincolo, apoi o chemã la o parte și-i arată o bucățică de carne într'o cursă și-i zise: iată am aflat mâncarea asta și n'am cutezat s'o mânânc, până nu-ți voi arată ție ca unui împărat. Deci de-ți trebuie ție, ia-o tu. Maimuța sări ca o broască ca să o apuce și se prinse în cursă. Atunci vulpea, rãzând, zise: oh, jupâneasă maimuță! atâta ești de proastă și tot te umflă îngânfarea să împărățești peste toate fiarele câmpului?

Invățătură

Așa pătimesc cei ce nu chibzuesc cum va eși mai pe urmă, lucrul ce vor să-l facă sau cuvântul ce vor să-l grăiască, ci se apucă de niște lucruri mari și mai pe urmă cad în nevoie și în necazuri.

27. Delfinul cu un pește mare

Un delfin din mare, după obiceiul lui, gonea un pește mare; și astfel mergând amândoi grăbindu-se, unul să scape și altul să-l ajungă, nu mai băgară de seamă de cele ce le stau înainte când de odată deteră într'un ostrov mălos și foarte mocirlos, unde se înămoliră amândoi de nu se puteau întoarce nici unul nici altul. Peștele cel ce fugiă văzând pe delfiu isbindu-se și neavând nici o putere, zise: mie nu trebuie să mi fie necaz că mor, când văd că și acela care este pricina morței mele, moare împreună cu mine.

Invățătură

Cu adevărat este, că cel asupra se bucură măcar și la vremea morții, când vede că cel ce l-a asupra pierde împreună cu el.

28. Bucătarul și Câinele

Intr'o bucătărie, bucătarul gătise și îngrijise bucatele, numai să le puie să fiarbă la foc. Un câine intră, apucă o inimă de vită și fugi. Bucătarul văzând aceasta zise:

bine făcuși că mă învățași, că de acum înainte când se va întâmpla să te mai văd mă voi păzi de tine foarte că nu mi-ai luat inima, ci mi-ai dat inimă.

Invățătură

Cu cât pătimește omul necazuri și nevoi mai multe, cu atât mai mult se învață.

29. Câinele și lupul

Un câine zăcea dinafara unui sălaș^{ca} la adăpost sub un gard, unde-l găsi un lup și vru să-l mănânce. Câinele se rugă și zise: vezi-mă că sunt slab și nemernic, iar de mă vei aștepta puținel, ca să facă domnul meu praznic mare și să mănânc, atunci mă voi îngrășa și voi fi dulce și bun la mâncare, iar tu atunci venind mă vei mânca. Lupul crezu și-l lăsă. Peste puțin zile mergând lupul iar după vânat, veni și pe la câine pe la ogradă și găsindu-l în vârful unui grajd, îl chemă să vie jos zicându-i: Mă! de ce nu te ții tu de cuvânt și nu-ți aduci aminte de jurământ? Iar câinele zise: oh lupule, de astăzi înainte de mă vei găsi afară din ogradă, nu mai aștepta nuntă sau praznic, ci apucă-te de treabă.

Invățătură

Așa fac oamenii cei înțelepți, că dacă din nenorocire, cad în vre-o nevoie sau primejdie, de unde, din întâmplare apoi scapă, ei atunci se feresc și se păzesc cât se poate mai bine ca să nu mai cadă întrînsa, sau într'alta asemenea.

30. Câinele și cocoșul

Un câine și cu un cocoș, însoțindu-se amândoi, umblau împreună și dacă înserau undeva prin codru, cocoșul se suia într'un vârf de copac și dormea acolo și cânta în vremea sa, iar câinele se culca la rădăcina copacului, în scorbură. Intr'o dimineață, cocoșul cântând, precum îi este obiceiul lui, o vulpe îi auzi glasul, alergă de grabă, într'acolo și zise cocoșului: rogu-te, pogoară-te jos, că atât mi-a plăcut glasul tău încât ași voi să te sărut cu poftă. Iar cocoșul zise: de vreme ce-mi zici să mă pogor jos, strigă pe portarul să'mi deschidă ușa și'l caută că e aci jos la rădăcina copacului, în scorbură. Iar vulpea căutând pe portar, află câinele și'l deșteptă. Câinele văzând-o, o luă de grumaz și o mănecă. Așa păți vulpea cu înțelepciunea ei; vrând să vâneze pe cocoș ca să'l mănânce, o vână pe ea cocoșul prin câine.

Invățătură

Așa sunt și oamenii cei înțelepți, când se văd ispitiți prin oare-cine, care voește a le face rău.

Ei nu numai că nu se dau îndărăt, ci întorc acest rău asupra aceluia, trimițându-l pe la alții mai mari, de care nu se teme.

31. *Leul și broasca*

Leul auzi pe o broască strigând foarte tare și se luă după glasul ei, gândind că e fiară mare, după cum îi era și glasul de mare. Căutând-o, o găsi și o călcă cu picioarele încât o turti.

Invățătură

Această fabulă învață cum că nu trebuie să ne speriem de fie-ce lucru ce auzim, până nu vedem cu ochii noștri de e adevărat.

32. *Leul, măgarul și vulpea*

Leul, măgarul sălbatic și vulpea se însoțiră câte-și trei și umblau după vânat. Deci prinzând vânat mult, zise leul măgarului să împartă vânatul, iar măgarul stătu de împărți tocmai trei părți și zise leului să-și ia care parte îi va plăcea. Leul văzând aceasta se mânie pe măgar, îl lovi cu laba și'l omorî, și zise vulpei cu mânie : treci de împarte tu. Vulpea se apucă de făcu tot o parte, numai ce-și lăsă ei o părțică foarte mică. Atunci zise leul : oh jupâneasă vulpe, cine te-a învățat de ai împărțit așa de drept? iar vulpea zise : eu văzui ce păți bietul măgar și patima lui m'a învățat a împărți astfel,

Invățătură

Această fabulă arată, cum că oamenii se înțelepțesc când văd pe alții pățind nevoi și pedepse.

33. *Leul și ursul.*

Leul și ursul prinseseră un pui de cerb și se certau care să-l ia. În curând osteni-ră și căzură jos. O vulpe se întâmplă de treceă pe acolo și văzând că nu se poate scula nici unul nici altul, iar puiul de cerb zăceă în mijlocul lor mort, merse de-l apucă și fugi. Vazând ei aceasta ziseră: oh vai de noi fiare tari și fără de minte ce suntem, pentru cine ne am ostenit? Pentru o păcătoasă de vulpe vicleană!

Invățătură

Această pildă arată, cum că mulți oameni sunt de se ostenesc și pățimesc rău, pentru ca să do-bândească și să câștige multe de toate și nu cu dreptul ci cu strâmbătate din apucături și ca-mete spre a se îmbogăți. Iar când este în cele din urmă, agonisirea și osteneala lor, o mănâncă alții și ei rămân încărcăți de păcate și de greutate.

34. *Furnica și porumbița*

O furnică însetase și intrase într'o apă mare ca să bea; repeziciunea apei o luă și o duse în jos și era gata să se înece. O porumbiță, văzând-o că se îneacă, aruncă

o ramură de copac lângă dânsa, de care biata furnică se agăță îndată și astfel porumbița o scoase din apă, și apoi se însoțiră amândouă. Odată se întâmplă, că un păsărar puse niște lațuri risipind pe deasupra meu ca să amăgească pe porumbiță și să-o prinză. Furnica văzând aceasta, merse de-l mușcă de picior. El de durere sări țipând; iar porumbița'l văzu și scăpă, sburând.

Invățătură

Așa dar se cuvine, ca celui ce-ți face bine, să-i faci și tu bine pentru binele ce ți-a făcut.

35. *Bolnavul și Doctorul.*

Un om bolnav zăcu foarte mult și neputându-se însănătoși, chemă un doctor să-l vindece și să-l tămăduască. Doctorul îl întrebă zicând: cum îți este și ce te doare? El zise: iată că la toate simțirile mă doare foarte rău. Doctorul zise: cum ți-a fost astă noapte? Bolnavul zise: am asudat tare; Doctorul zise, că e bine și iar îl mai întrebă zicând: dar într'alt chip cum îți este boala? Bolnavul zise, că uneori răcește foarte tare. El îl mai întrebă a treia oară, de i e slobodă eșirea. Bolnavul zise, că se umflă. Doctorul zise atunci: aceasta încă nu e rău. Intr'aceea vreme veni un prieten al bolnavului și zise: prie-

tene au doară ți-e mai bine? Bolnavul zise: frate dragă, de binele ce zice doctorul că-mi este, să mă ferească Dumnezeu, că sunt aproape să pier.

Invățătură

Pe cel ce te laudă și te îmbunează astfel în cât chiar de ar fi și rele faptele tale el tot zice că e bine, pe acela pururea să-l urăști și la rugarea lui să nu te uiți nici decum.

36. *Grădinarul și măgarul*

Un grădinar avea un măgar și lucra cu el ce voia și ce trebuia, ostenindu-l mult, iar de mâncare dându-i prea puțin. Măgarul se tot ruga lui Dumnezeu să-l scoață de la grădinar și să-l schimbe la alt stăpân mai bun. Rugăciunea lui fu ascultată, căci stăpânul său îl vându unui olar. O-larul în toate zilele îl încărca cu lut și cu oale și cu cărămidă, de le ducea și apoi se punea pe lucru fără a mai avea grija de bietul dobitoc. Măgarul atunci iar s'a rugat lui Dumnezeu să-l schimbe și de la acel stăpân, care vânzându l și acela la un pielar unde nu-î merse mai bine. Văzând¹ bietul măgar că din rău merge tot la mai mare rău și la mai mari pedepse, zise lăcrămând: oh vai de mine becisnicul, mai bine ași fi șezut eu la stăpânul meu cel dintâiu, că pe acesta precum îl văz tot

argăsind piei, nu peste mult va argăsi și pielea mea.

Invățătură

Așa pătimesc și țărani și oamenii cei proști cu stăpânii lor, că le pare bine că se schimbă Domnii și dregătorii lor; iar dacă dau peste alții mai răi, atunci doresc pe cei dintâi.

37. *Slujnicile și cocoșul.*

O femeie aveà niște slujnice și în toate nopțile dela cântatul cocoșului le sculă să toarcă. Slujnicile se sfătuiră să ucigă pe cocoș, pentruce deșteaptă pe stăpâna lor prea de noapte, de le pune la lucru. Dacă omorâra eie cocoșul și mai rău o pățiră, căci stăpâna lor știa să le scoale la lucru și mai de timpuriu, puind pricină, că vor fi cântat cocoșii și de multe ori le scula de cu seară sau dela miezul nopței.

Invățătură

Că toate lucrurile cele ce se fac cu vicleșug și împotriva dreptăței, mai totdeauna sunt pricina răutăților, adică: cine va gândi altuia rău, nu e cu putință ca să nu-i vie și lui osândă și pedeapsă dela Dumnezeu.

38. *Pisica.*

O pisică intrase într'o șatră țigănească, unde găsind o pilă începù a o linge, și lingând-o i se pili limba și-i curgea sângele. Pisicei tot îi părea că e carne, și tot si-

lea de o lingea; apoi când fu mai pe urmă pricepù că nu e carne, ci limba ei i se rosesse mai de tot.

Învățătură

Așa sunt oamenii cei ce se sfădesc și se pricec cu toți și trăesc împotriva tuturor, gândind că-și folosesc ceva și nu cunosc, că mai multă nevoie și răutate își fac ei unul altuia.

39. *Muștele.*

Intr'un vas cu miere se grămădise o mulțime de muște să mănânce miere și iată că se înnămoliră într'ânsa atât cu picioarele cât și cu aripile de nu se puteau nici întoarce, dar să mai sboare. Și așa văzând ele că o să peară, ziseră: ah! vai de noi, ce păcătoase suntem, căci iată pentru puțintică dulceață noi perim cu zile, adecă pentru lăcomie perim mai înainte de vreme.

Învățătură

Așa sunt și oamenii cei păcătoși: înșelători, tâlhari și fățarnici, pentru puțin lucru și pentru puțină hrană, și dulceață își pierd zilele, și sufletul li se muncește în veci, în munca iadului.

40. *Țapul și lupul*

Țapul rămăsese de turmă, iar un lup se luă după dânsul și-l gonì departe de turmă. Țapul dacă văzù că-l ajunge lupul, se în-

toarse și zise lupului: Lupule, eu văd bine că astăzi voi să-ți fiu de mâncare ție, deci pentru ca să nu mor scârbit și cu inima rea, zi-mi un cântec să joc. Deci lupul începuse a urla cum îi este obiceiul de cântă el. Țapul începuse a jucă cu tropot, iar câinii dela turmă auzind urletul lupului, îndată aler-gară și goniră lupul dela țap. Apoi dacă se depărtă lupul dela țap, zise: după dreptate pății eu aceasta astăzi, că fiind eu bucătar, vrui să mă fac lăutar.

Învățătură

Așa este și cel ce nu se ține de meșteșugul lui ce l-a învățat dela părinți sau dela învățătorul lui, ci se apucă de niște lucruri ce nu le știe, căzând astfel în încurcături și prostii de ajung și de risul lumii.

41. *Racul și vulpea*

Racul eșise din apă și pășteă pe uscat, iar o vulpe umblând după hrană, găsi pe rac și-l apucă. Văzându-și racul pieirea zise: cu dreptate este să pățimesc eu aceasta, și toți câți vor face ca mine, că fiind eu stihie de mare, am vrut să pasc ca dobitoacele.

Învățătură

Așa sunt și oamenii cei ce își schimbă firea cad la mai mari nevoi și pedepse și se primejduesc adeseori.

42. *Omul necărturar*

Un om prost și nemernic, neștiind nici carte, nici glas neavând de cântare, se în-âmplă de intră într'o casă pustie și începă să cântă. Casa fiind foarte mare, răsună. Lui se pareă că cântă prea frumos și are glas prea bun și eșind în târg, îl întrebară oamenii, ce meșteșug știe. El răspunse că e cântăreț, adecă psaltichiaș. Auzindu-l ei astfel, îl poftiră să meargă la biserică să cânte. Oamenii dacă îl auziră cântând așa de urit și schimonosit, îl scoaseră din biserică cu rușine mare, îmbrâncindu-l și bătându-l până afară.

Invățătură

Așa sunt oamenii cari n'au slujit la uși mari, sau la învățători învățați și se țin înțelepți din firea lor, și se fac știutori; apoi dacă dau de niște oameni învățați, ei rămân de ocară și de rușine.

43. *Hoții și cocoșul*

Niște hoți veniră la o casă să fure și nu găsiră alt nimic, fără numai un cocoș și-l luară. Cocoșul văzându-și peire ea, că vor să-l tae, se ruga de hoți zicând: lăsați-mă, că sunt de folos tuturor oamenilor, că-i scol noaptea la lucru. Iar hoții ziseră: pentru această mai vârtos te vom ucide, că dacă

scoli tu pe oameni la lucru, noi de aceea nu putem fura nimica.

Invățătură

Această fabulă învață, cum că oamenii de treabă, sunt de folos oamenilor buni, iar oamenilor celor răi le sunt spre pagubă.

44. *Corbul și șarpele*

Corbul flămânzise și văzând un șearpe dormind la soare, se slobozi și-l apucă ; iar șearpele se întoarse și-l mușcă. Și când era să moară, se văita corbul cu amar zicând : oh vai de mine ce hrană nemeerii, că mă otrăvii cu ea și iată-mă că mor.

Invățătură

Așa sunt mulți oameni, când nemeresc dobandă mai mare sunt cu nepricepere, și-și pun și capetele.

45. *Porumbeii și cioara*

O cioară intrase într'un stol de porumbei și văzu cum se hrănesc ei de bine. Deci îndată făcu ce făcu și se 'nălbi, și așa umblând se hrănia împreună cu porumbeii. Porumbeii însă nu-i ziceau nimic, gândind că e porumbel. Iar ea se greși odată de croncâni ca ciorile și porumbeii auzind-o îndată o bătură și o izgoniră dintre ei,

Invățătură

Așa și cu unii oameni se întâmplă ca din prostie să ajungă la boierie, apoi nefiind neam bun, ei încep a se lăcomi și a se înălța cu firea. După aceea peste puține zile, pierе cinstea și mărirea cea deșartă și vin iar la starea lor cea dintâi.

46. *Cioara.*

Un om prinsese o cioară și legând-o cu o ațșoară de un picior, o dete unui copil să se joace cu dânsa, de vreme ce se zice că cioara iubește să petreacă cu oamenii. Iar ea nemulțumindu-se găsi vreme și fugi dela copil, sburând din copac în copac, și încurcându-i-se ața de o cracă, rămase spânzurată. Văzându-și ea moartea zicea: oh vai de mine, că nu vrui să slujesc unui om, și mă înșelai încât acum mor spânzurată, ca o blestemată.

Invățătură

Așa sunt și oamenii, cari fug de puțină oste-neală, și se abat la vicleșuguri și la nebunii mincinoase, aceia cad în mare nevoie și primejdii de moarte.

47. *Doi Zei.*

Joe, zeul elinesc, trimesese pe alt zeu ce-i zic Ermis, să împarță cu cumpăna minciunile pe la tot felul de meșteri. Deci dete fiecăruia câte o măsură plină, iar cis-

marilor și ciorogarilor le prisosi mai mult de se vărsă pe deasupra.

Invățătură

Adevărul ocărăște pe meșterii cei mincinoși, care nu se țin de cuvânt și schimbă lucrurile cele bune cu cele rele și ce e bun trag către dâșii.

48. *Lupul și Oaia.*

Un lup venise la o turmă de oi, să răpească ceva, iar niște câini îl mușcară. Astfel el pătimea foarte rău și flămânzia neavând nici o putere. Deci se rugă el de o oaie să-i aducă apă să bea și-i zise: că de vei aduce apă să beau, eu voi câștiga și de mâncare. Iar oaia zise: biue zici tu lupule, că de-ți voi aduce eu apă de băut, tu mă vei face pe mine de-ți voi fi de mâncare fără de sare.

Invățătură

Așa fac oamenii cei vicleni, ca și lupul, sau ca vulpea, cari umblă cu meșteșuguri ca să amăgească pe cine ar putea. Iar omul cel înțelept se păzește bine să nu cază în pierzare.

49. *Epurii și vulturii.*

Epurii s'au bătut cu vulturii și se rugau de vulpi să le dea ajutor. Iar vulpile răspunseră zicând: noi bucurosi v'am da ajutor, de nu v'am ști cine sînteți și cu cine vă bateți.

Invățătură

Așa pățimesc cei neputincioși, când se apucă pricinii cu cei mai mari decât dânșii.

50. *Furnicile.*

Furnicile (zic unii), că au fost și ele ca oamenii lucrători de pământ și nu se înțelestulau cu cât agoniseau ele, ci se duceau și furau și roadele dela alți vecini, ce erau împrejurul lor. Pentru aceea se mâniă Joepe ele și le făcù jigăanii, într'acest chip precum le vedem acum: iar firea și mintea lor tot aceia o au, că ce găsesc tot fură și din casă și de afară și tot strâng, mișună în pământ și ascuud ca niște hoți.

Invățătură

Așa și oamenii cei vicleni și lacomi, tot apucă și adună, și ascund și măcar de ar avea cât de mult, nu se mai satură de apucături și de lăcomie.

61. *Pisica și Liliacul.*

O pisică prinsese un liliac căzut jos. Vrând să-l mănânce, el se rugă de iertăciune; atunci mîța zise: că nu e cu putință să te las, că mie așa îmi este meșteșugul, să prind păsări. Liliacul zise: că nu e pasăre, ci e șoarece, și fu lăsat. După aceea iar fu prins de altă pisică și vru să-l mănânce. El iar se rugă de pisică să nu-l mănânce.

nânce, că nu e șoarece, ci este pasăre-li-liac și iar îl lăasă și așa se întâmplă că schimbându-și numele de două ori a scăpat cu viață.

Invățătură

Că se cuvine și nouă să nu rămânem la aceeaș stare, ci să urmăm celor ce se prefac după vremi și de multe ori scăpăm din primejdii.

52. *Păsărarul și o pasăre.*

Un vânător de păsări întindea mreajă sa, iar o pasăre mititică, îl întrebă ce face. El zise că zidește cetate și ducându-se el de acolo, păsărica merse și se prinse în laț și dacă văzù pe vânătorul venind zise: om bun, de vei face tot astfel de cetăți puțin locuitori vei avea întrînsele.

Invățătură

Că atunci se pustiesc casele și orașele, când cei mari se portă rău.

53. *Călătorul.*

Un călător mergea pe un drum cu traista în băț pe umăr și se ruga lui Dumnezeu să găsească ceva făgăduind că din ce ar găsi, va dà jumătate pentru sufletul lui. Și-i dete Dumnezeu de găsi un coșcior plin plinuț cu curmale (prune turcești) amestecate cu migdale, și șezù de mâncă carnea curmalelor, iar migdalelor miezul. A-

poi sîmburii și cojile migdalelor, le dete pentru sufletul său precum s'a făgăduit zicînd: că din ce am găsit am dat jumătate, dela unele din năuntru și de la altele din afară.

Invățătură

Așa și oamenii cei sgârșiți și nesățioși, strâng avuție multă și nu vor să dea milostenii la săraci nimic, și făgduiesc să dea pentru sufletul lor însă nu dau și gîndesc să amăgească pe Dumnezeu.

54. Copilul și mama.

Un copil fură o carte dela un conșcolar al său și o dete mamei sale, iar ea nu-l certă, nici îl rușină. De aci înainte el se învăță a fură și alte lucruri mai mari pînă îl prinseră și pe judecată dreaptă vrură să-l spînzure. Și așa ducându-l la spînzurătoare, mergea și maică-sa după el plîngînd. Feciorul o chiemă să-i vorbească la ureche, ea se apropie și-și lipi urechea de gura lui să-i șoptească. Iar el o apucă cu dinții de ureche și i-o rupse. Mamă-sa și ceilați, muștrîndu-l că nu numai că a furat ci și acum împotriva mamei sale s'a arătat nelegiuit, el le zise : că ea este pricina pierzării mele, căci dacă m'ar fi muștrat când am furat cea dintâi carte nu ași fi ajuns acum să fiu dus la moarte.

Invățătură

Omul care nu-și ceartă copilul lui de mic și nu-l pedepsește, acela e ca și când i-ar pune singur lațul în grumaz și l'ar trage la spânzurațoare.

55. *Ciobanul și marea.*

Un cioban, păștea oile pe lângă mare și se întâmplă, de era atunci liniște pe mare. El pofti să călătorească pe mare, ca un neguțator. Deci se abătù la târguri de-și vândù oile toate, și cumpără curmale, intră într'o corabie și plecă pe mare. Iată însă că izbucni o furtună înfricoșată și corabia era în primejdie a se cufunda. Atunci corăbierii aruncară în mare toată marfa din corabie precum și curmalele lui și abia scăpară la uscat numai cu sufletele. Dacă eșiră din corabie, ciobanul încă umbla pe țărmurile mării și văzu că se făcu liniște în mare și începu a înjura tare și zicea : Oh, Doamne, cât se vedea de groaznică marea, până a nu mânca curmalele mele, și îndată ce le a mâncat, s'a liniștit foarte.

Invățătură

Câte primejdii pățește omul în viața lui la toate se deprinde și se învață, că se ispitește ca argintul prin foc.

56. *Rodiile și mărul.*

Rodiile s'au fost certat cu merele pentru frumusețe și pentru miros. Iar un rug dintr'un gard zise: să părăsim gâlcevile surorilor, că toate suntem de o potrivă.

Invățătură

Când se ceartă doi oameni tari și mari, câte un becisnic intră la mijloc să-i împace, pentru ca să se arate și el, cum că este om de fire și de treabă.

57. *Sobolul și mumă-sa*

Sobolul orb fiind, zise către mumă-sa: Mamă mie-mi pare că văd mure coapte; apoi zise iar: mie-mi miroase a tămâe, și iarăși zise: auz sunând niște clopote. Iar mumă sa îi zise: o fătul meu și fiul mamei, precum cunosc eu, tu nu ești numai orb ci și surd și miros încă nu ai.

Invățătură

Așa sunt oamenii cei ușori la minte, cari gândesc să facă niște lucruri mari, apoi neputându-le isprăvi, se vede că ei singuri nici un lucru de treabă nu pot isprăvi.

58. *Doi măgari*

Măgarul sălbatic, văzu pe alt măgar domestic pascănd bine și se apropie de dânsul și începu a-l lăuda, zicând: că e gras și neted la trup, și are hrană destulă. Apoi

peste un ceas îl văzu încărcat cu lemne și după dânsul mergea un argat, adică o slugă și-l lovia cu un ciomag în tot minutul. Atunci măgarul cel sălbatec zise : fiindcă-ți văd viața, nu te mai fericesc, că hrana nu o ai în zadar, ci cu multă muncă și ostenală trăești.

Invățătură

Să nu rămnești nici să poștești la viața sau la traiul altuia, până nu te vei asigura bine de unde îi vine acel trai, ca nu în urmă văzându-l să te înspăimânți.

59. *Boii.*

Trei boi pășteau împreună la un loc, și nici o fiară nu cuteza să-i supere. Iar ei dela o vreme începură a se învrăjbi și se despărțiră unul de altul. Atunci fiecare fiară, unde-i găsea tot îi supăra, aflându-i deosebiți unul de altul.

Invățătură.

Această pildă însemnează că oamenii cei slabi la credință, cari pentru fiece pricină să despart și fug dela părinții lor, aceia pe dreptate pier, pentru despărțirea lor și pentru nebuniile lor.

60. *Ciobanul și oile.*

Un cioban se sui într'un copac, sub care pășteau oile lui, vrând să scuture niscai poame, ca să mănânce oile. Insa el

mai înainte de a se urca în pom se desbrăcă de o haină ce o purta pe el și o lăsă la rădăcina pomului; apoi urcându-se în pom scutură destule poame jos, pe cari oile mâncându-le, se greșiră de mâncară și haina bietului cioban. Deci el văzând aceasta zise: oh! dobitoace rele ce sunteți, voi altora vă dați lâna voastră de se îmbracă cu dânsa, iar mie, care vă îngrijesc, îmi mâncați și haina.

Invățătură.

Sunt mulți oameni, cari din nerozia lor aduc de mai multe ori folos aceluia, de la cari n'au văzut niciodată vr'un bine; și din potrivă de unde văd și cărora ar trebui să le aducă folos, le aduc pagubă.

61. Măgarul și vulpea

Un măgar se îmbrăcase cu o piele de leu și astfel umblând, speria pe alte dobitoace. Când vru să sperie și pe vulpe, aceasta îi zise: eu încă m'aș teme de nu te-ași fi auzit zberând ca un măgar.

Invățătură.

Așa și oamenii cei de nimic, când văd că au cât de puțină putere de la cei mai mari, atunci vor să sperie și să îngrozească pe toți.

62. Măgarul și broaștele

Un măgar încărcat cu lemne trecea peste o apă. Din întâmplare se poticni, căzu

în baltă și neputându-se scula, plângea și se tânguia. Iar broaștele văzindu-l astfel, îi ziseră : o, ce minune de tine, curând urăști acest loc, că nici un ceas nu e de când veniși aci și plîngi așa grozav. Dar când ar fi să locuiești aci precum locuim noi, atunci ai orbi plângând.

Invățătură

Așa dar omul trebuie să fie tare și curajos când i se întâmplă vre-o nenorocire sau când dă peste o nevoie, căci fiind din contră slab și fricos, la orice mică întâmplare nenorocită, nu numai că va găsi destui ca să-l dojenească și să-l răză în loc de a-l ajuta, dar apoi la alte nenorociri, ce sunt câte odată foarte mari, se va pierde cu totul.

63. *Măgarul și corbul.*

Un măgar vătămat în spate, umbla păscînd. Un corb se puse pe spinarea lui și îi scobea rana cu ciocul. Așa bietul măgar sărea și răcnea și tot nu-l putea goni. Păstorul ședea și-l privea rîzînd, iar un lup ce era mai departe zise : săracii de noi lupi fără oi, că pe noi cum ne văd de departe, îndată aleargă cu cîinii de ne iau la goană, iar pe aceștia stau de-i privesc și încă rîzînd.

Invățătură

Pe omul cel rău cum îl vede venind de departe, de și nu cu vreun gând viclean, tot

însă se păzește lumea, fugind de el ca de un tâlhar.

64. *Călătorii.*

Niște călători mergând pe lângă mare, văzură aducând vântul pe mare cam spre margini niște grămezi de vreascuri și ziseră : acesta e un sîn de corabie înecată și poate că va fi ceva în el. Și așa așteptară pînă veni la margine și văzând că nu e nimic, ziseră : în zadar așteptarăm aci de pierdurăm din cale, că văzurăm că nu e nimic.

Invățătură

Mulți oameni se arată de departe a fi mari și groaznici, iar dacă se apropie se întîmplă a fi de nimic.

65. *Măgarul și vulpea.*

Un măgar se însoțise cu o vulpe și umblînd ei după vînat, se întîlniră cu un leu. Vulpea văzîndu-și nevoia și pierirea, zise leului : de te vei făgădui că nu-mi vei face nici un rău, eu îți voiu dărui un măgar să-ți fie de gustare. Leul primi bucuros și făgădui că o va lăsa. Deci vulpea merse și amăgi pe bietul măgar, de-l băgă într'o cursă. Leul văzînd că s'a prins măgarul în cursă, de unde nu poate fugi,

apucă întâi pe vulpe de o mîncă și apoi pe măgar.

Invățătură

Așa și cine înșală pe soția sau prietenul, sau vecinul său, de multe ori se întîmplă de se pierde întâi pe sine.

66. *Găina și rîndunica.*

O găină clocea niște ouă de șarpe. O rîndunică dintr'un copac o văzu și-i zise: oh! nebună mai ești tu, de clocești aceste ouă. Scoțînd pui și crescînd-i ei mai întii pe tine te vor mîncă.

Invățătură

Pe omul rău de felul lui, nu poți cu nici un chip să-l îmblânzești, măcar cât de mare bine îi vei face, căci el drept răsplătire rău îți întoarce.

67. *Cămila.*

Oamenii cînd văzură mai întii cămila, foarte se temură și de mărimea ei spăimîntîndu-se fugiau. După cîtăva vreme, văzînd blîndețea ei, începură a se mai apropia de dînsa, apoi înțelegînd că ea nu arată răutate, atît au desprețuit-o încît puindu-i căpăstru, au dat-o copiilor s'o poarte.

Invățătură

Cu cele mai groasnice lucruri dacă ne deprindem, apoi începem a le nesocoti, purtându-le cum ne place.

68. *Șarpele.*

Un șarpe fiind călcat de mai mulți oameni se plîngea lui Joe. Joe îi zise : de te-ai fi întors să muști pe cel ce te-a călcat mai întâiu, altădată n'ar mai fi cutezat să te calce nimeni.

Invățătură

Să nu te lași mai mic întâiu, că nelăsându-te toți se vor îngrozi și nu vor mai cuteza să-ți facă rău.

69. *Porumbelul.*

Un porumbel însetase foarte tare și din întâmplare văzu pe un perete zugrăvit un vas pe care-l socoti, că e cu apă. Așa dar îndată se repezi cu iuțeala cea mai mare spre dânsul, cu gând să bea apă, dar se lovi așa de tare de zid cu capul și cu aripele, încât căzù mort.

Învățătură

Așa o pățesc și unii oameni lacomi, cari orice văd, vor să apuce, ne mai gândindu-se că pot să dea peste vre-un rău.

70. *Porumbița și Cioara.*

O porumbiță se hrănea într'un porumbar și se lăuda că ea face pui mai mulți de cât toate păsările, și are și hrană și locaș mai bun de cât toate. O cioară dintr'un pom o auzi lăudându-se, și-i zise: ce te mai lauzi tu că faci rod mai mult, că cu cât faci tu pui mai mulți, cu atât petreci tu în mai multă grije și necazuri și cu cât ești mai grasă, cu atât te faci mai amară în lume.

Invățătură

Așa și oamenii cei robi nu se înmulțesc mai mult de cât numai pentru necazurile lor.

71. *Fata și mumă-sa.*

Un om avea două fete și se întâmplă de se îmbolnăvi una și muri. Deci el chieamă niște muieri să o plîngă cu plată și așa începură a o jeli. Cealaltă fată zise: oh! vai de noi, dacă noi care avem jalea de față, nu știm să plîngem, iar acestea, neavînd nici o durere, plîng așa de tare. Atunci muma sa îi zise: nu te mira fica mea de acestea că plîng așa tare, că nu plîng cu adevărat și de vre-o jale sau că le doare inima, ci numai pentru că sunt plătite.

Invățătură

Pentru plată, oamenii de nimic chiar și în contra firei lor pot lucra pentru aceia, dela cari s'au interesat.

72. *Pescarii.*

Niște pescari se puseseră într'o luntre de prindeau pești cu mreaja într'o baltă și prinseră un peștișor mic. Peștișorul se ruga de ei să-l lase, că e prea mic și mai adause : lăsați-mă că mă veți prinde când voi crește mare și atunci veți avea folos mai bun. Unul din pescari zise rîzînd : dar ce sunt nebun ? să mi las eu dobînda din mîină, măcar că e mică, ca să nădăjduesc la alta mai mare, care n'o văd în mîna mea și care nu se vede nicăeri ?

Invățătură.

Nebun va fi acel om, care 'și va lăsa bucățica din mîină și care este de față, nădăjduind la alta mai mare.

73. *Măgarul și calul*

Un om avea un cal și un măgar și-i încărcă pe amîndoi cu unele și cu altele și așa pornindu-i mergea după ei pe drum. Măgarul zise odată către cal : ia-mi ceva din spinare, de mă mai ușurează ; calul însă nu vru să-i dea ajutor nici decum și bietul măgar de greutate multă muri. Atunci

stăpânul lor luă toată sarcina după măgar și o puse pe cal, iar calul mergea pe drum, și plângea, zicând: o nemernicul de mine! ce mă găsi, că nu vruseiu să iau puțină povară după tovarășul meu și el acum muri și după ce stăpânul puse toată povara lui în spinare-mi, apoi puse și pielea lui deasupra.

Invățătură.

Se cade ca, cei ce pot, să ajute și să sprijinească pe cei neputincioși, ca și lor să le fie bine și spre folos.

74. Omul și uriașul.

Un uriaș făcuse prieteșug cu un om într-o vreme de iarnă, mâncând și bând amândoi împreună. Omului odată fiindu-i frig, apropie degetele de gură și le încălzia, iar uriașul îl întrebă de ce face așa? Omul zise: ca să-mi încălzesc degetele. Apoi aduseră bucate calde în vremea mesii ca să le mănânce și omul începu a sufla în lingură să se mai răcească ciorba, fiindu-i prea fierbinte. Când uriașul îl întrebă iar: acum de ce sufli în bucate? El răspunse: suflu ca să nu-mi frigă gura. Auzind astfel uriașul zise: de acum înainte mă las de prieteșugul tău, de vreme ce tu scoți din gura ta și cald și rece, și dulce și amar.

Invățătură.

Așa dară trebuie să fugim fiește-carele din noi de prietenii aceia, cărora nu le este cuvântul într'un fel, ci una zic cu vorba și alta cu fapta.

75. Vulpea și pădurarul.

O vulpe fugia de niște vânători și alergând prin pustie găsi un tăetor de lemne și se rugă de el să o ascunză. Tăetorul îi zise : să se ascunză acolo într'un ungher în colibă, și îndată sosiră și vânătorii și întrebă de vulpe. Tăetorul zise cu gura cum că n'a văzut nimic, dar cu mâna le arată locul unde era vulpea. Iar vânătorii nu cunoscură semnul, și plecară de acolo. Atunci vulpea văzându-i depărtându-se a eșit afară ; iar tăetorul îi zise : poți să-mi mulțumești, căci nu te spusei vânătorilor. Vulpea zise : ți-ași fi mulțumit, de ți-ar fi fost și semnul mânei precum ți-a fost cuvântul.

Invățătură

Așa sunt și unii oameni, cu cuvântul zic una, iar cu fapta fac alta,

76. Omul.

Un om avea un zeu de lemn și de multe ori se ruga să-l îmbogățească, iar acel zeu nu-l asculta. Deci omul se mânie, îl luă de picioare și-l trânti de pământ de-l făcu de tot fărăme și capul încă i-l sparse, din ca-

rele curse mult aur. Omul văzând aceasta zise: mare nebun ești și ai fost, căci pe când te cinsteam, tu nu-mi foloseai nimic, iar dacă te rușinai și te făcui fărâme, acum îmi făcuși pe voie, că mi-ai dat multă avuție. Bine că m'ai învățat, ca de acum înainte tot această cinste o să ți-o dau.

Invățătură

Că mulți sunt, de te poartă cu minciuni, zicând că-ți vor face bine, pentru ca să te închini lor, iar binele nu-l mai fac. Sunt însă alții, cărorora nici o cinste nu le-ai făcut, nici nădejde n'ai avut de la ei, iar ei îți fac mult bine la vreme de nevoie.

77. Doi câini.

Un om gătise ospăț să cheme pe un prieten al său, să-l ospeteze. Iar câinele omului încă chiamă pe câinele prietenului, zicând: frate, să vii la noi să te ospetezi astăzi. Deci câinele veni cu bună nădejde zicând: atât de bine voi mânca și voi bea, încât nici mâine să nu-mi fie foame și așa se bucura și da din coadă. Atunci câinele cel de casă zise: hai prietene să-ți arăt câte feluri de bucate facem și ce ospăț gătim. Și așa merseră în plimbare și-l duse în bucătărie și intrând amândoi veseli și voioși, îi văzu bucătarul, îi strîmtori către ușe și-i bătu pe amândoi. După aceea luă pe oaspele de coadă, și-și

mătură bucătăria cu dânsul, apoi îl aruncă pe o fereastră într'o râpă. Cănele ca vai de el se sculă și plecă tot poticnindu-se și chelălăind. Căinii satului se strânsură împrejurul lui și-l întrebau cum s'a ospătat. Iar el zicea : atâta am mâncat și am băut atât de mult, de m'am îmbătat în cât numi văz nici calea în cotro mă duc.

Invățătură

Să nu crezi nici odată pe cela care se laudă că-ți face vre-un bine, până nu vei vedea cu ochii tăi.

78. Pescarul.

Un pescar nu știa să prindă pești, ci luând fluerul și mreaja, se duse la o baltă, se așeză pe marginea bălții și se uita în apă ; apoi începu să cânte cu fluerul socotind că vor eși peștii la glasul fluerului și îi va prinde. Astfel se trudi, până ce osteni și nimic nu folosi cu fluerul. Deci dacă văzu că nu poate face nimic, lepădă fluerul și apucă mreaja și intră în baltă, și prinse mulți pești, și dacă-i scoase afară, se isbiau peștii în toate părțile, iar el râdea și zicea : oh ! dobitoace îndărătnice, acum jucați fără ca să vă cânte cineva, iar adineaori când vă cântam din fluer, voi vă ascundeți și nu voiți să jucați.

Invățătură

Așa sunt și oamenii cei îndărătnici; când le zice cineva să facă vre-un lucru de treabă, ei nu vor să-l facă, iar când nu le zice nimenea, ei fac tot în deșert și fără vreme.

79. *Corbul și mumă-sa.*

Corbul se bolnăvise și ședea într'un copac, iar mumă-sa, fiind într'alt copac, îl jelea și-l plângea. Atunci corbul zise: nu plânge maică, nu plânge, ci te roagă lui Dumnezeu și tuturor sfinților lui să-mi dea sănătate. Iar ea, adică maică-sa, zise: oh fătul meu, dragul maicei, dar ce sfânt îți va fi ție într'ajutor; căruia din ei nu ai furat tu carnea?

Invățătură

Așa sunt și oamenii, cei ce au vrășmași mulți în lume, căci la nevoile lor nu se află nimenea să-i ajute și să le folosească.

80. *Văcarul.*

Un văcar pierduse un vițel și-l căută peste tot locul, și dacă nu-l găsi se rugă lui Dumnezeu să-i arate furul, zicând că va aduce un țap jertfă. Umblând el înapoi și încolo găsi un leu mâncând vițelul lui, iar el s'a speriat foarte și de frică ridică mâinile spre cer și zise: oh Doamne, eu am făgăduit un țap de voi afla furul, iar

acum mă rog să pot scăpa de dânsul și voi jertfi un taur.

Invățătură.

Așa sunt și oamenii cei fără de minte, când pierd niscai-va lucruri mici, se pun în pricină de scornesc niște vrăjbi mari; apoi ar fi bucu-roși să le potolească, măcar de ar plăti și pagubă.

81. *Furnicile și greerușul*

În vreme de iarnă se udase grăunțele furnicilor și le scoaseră de le uscau la soare. Greerușul flămând ceru furniceii să-i dea și lui să mărânce. Furnicile însă îi ziseră: dar astă vară de ce nu ți-ai strâns hrană? Greerușul răspunse: n'am avut când strânge, că tot am cântat de m'am veselit și m'am desfătat. Atunci furnicile îi ziseră râzând: dacă ai cântat astă-vară și te-ai veselit, acum du-te și joacă.

Invățătură.

Așa dar trebuie, când avem vreme de agonisit, să agonisim, că nu e totdeauna de agonisit și de câștigat.

82. *Vulturul și săgetătorul.*

Vulturul ședea pe o piatră și-și pândea un vânat. Un săgetător îl săgetă din arc și fierul săgeții îi intrase în trup, dar lemnul săgeții și penele îi stau dinaintea ochilor lui. Văzând el penele cele de la săgeată,

cum erau înfipte în carnea lui, plângea și zicea: nu mi pare rău, că mor, decât îmi pare rău, că mor din pricina penelor mele, că m'au străbătut și m'au străpuns.

Invățătură.

Aici arată pilda, cum că nu este omului jale, când petrece nevoie și necaz de la cei streini; ci îi este necaz, când pățește nevoie și strămbătate de la ruda sa, sau de la prietenul său cel iubit.

83. *Vermele și vulpea.*

Vermele eșise din pământ și zicea către alte jigăni, că el este doctor și tămăduiește toate boalele. Iar o vulpe îi zise: dar de zici tu că vindeci pe alții, fiind tu olog, și moale, pentru ce nu te tămăduiești întâi pe tine, ca să nu te chinuești astfel?

Invățătură.

Așa sunt și uni oameni, că după ce sunt nevoiași și păcătoși de trăesc ca vai de capul lor, apoi mai voesc să ajute și pe alții negândindu-se că nu pot să se ajute nici pe ei.

84. *Omul și găina.*

Un om avea o găină care ouă ouă de aur. Gândind dânsul că într'însa va fi mult aur, o spintecă și găsi numai ceea ce se găsește la alte găini.. Deci vrând să găsească avuție multă de odată, el pierdu și cea puțină ce o avea.

Invățătură.

Așa sunt și oamenii cei ce nu mulțumesc lui Dumnezeu de puțin, ci pentru lăcomie, pierd și ceea ce au în mână.

85. *Leul și vulpea.*

Leul îmbătrânise și nu putea să umble după vânat. Gândindu-se ce să facă ca să capete ceva de mâncare, intră într'o peșteră și se făcu că e bolnav. Deci merșeră toate dobitoacele de-l cercetară, iar el prindea câte una și o mânca. Inșă vulpea fiind mai șireată, cunoscând vicleșugul și meșteșugul leului, n'avu ce face și veni și ea ca la un împărat să-l vază și stând afară din peșteră, întrebă pe leu zicând: Doamne ce mai faci? Leul răspunse că-i este foarte rău, apoi zise către vulpe: dar de ce nu vii și tu în peșteră, ci stai afară? Vulpea zise: eu nu voiu intra, căci văd urme multe intrate acolo, iar eșite nu văd nici una.

Invățătură

Că oamenii cei înțelepți, pe semne cunosc lucrurile cele de pieire și fug unde pot, ca să scape de moarte.

86. *Grădinarul și șarpele.*

Dinaintea ușei unei colibi a unui grădinar își făcuse un șearpe cuib. Odată șearpele mușcă pe un copil al grădinarului, care

muri. Părinților copilului le păru foarte rău și se gândeau cum ar putea să ucidă pe șearpe. Deci luă grădinarul un topor și pândi pe șearpe să-l omoare. Cum îl văzu eșind din cuib, îndată dete cu toporul într'însal și nu-l putu nimeri ci lovi într'o piatră, de se rupse o bucățică dintr'însa, iar șearpele scăpă în gaură. Apoi după câte-va zile se gândi grădinarul să se împace cu șearpele și se duse în casă și luă pâine și sare și-l chiemă să iasă afară să facă pace amândoi. Șearpele însă zise: de acum între noi pace și credință nu va mai fi, până când voi vedea eu piatra însemnată și tu mormântul copilului tău.

Invățătură

Așa se păzește omul cel înțelept de dușmanul lui, mai vârtos de-i va fi făcut vr'un rău, ca să vază și alții mai mulți.

87. *Lupul și baba.*

Un lup flămânzise și umblând să se hrănească, auzi un copil plângând, iar o babă îi zise: taci, nu plânge, că acum te dau lupului să te mănânce. Deci lupul dacă auzi aceasta, îi păru că baba zise cu adevărat, că i-l va da și stătu pe acolo multă vreme așteptând. Când fu odată, iar auzi pe babă desmerdând pe copil și zicând: dragul bunichii, de va veni lupul acum, îl vom

prinde și-l vom bate. Iar lupul dacă auzi așa, plecă și zise : într'acest loc acum zic una și peste un ceas fac alta.

Invățătură.

Așa sunt și unii oameni, una zic și alta fac, numai ce făgăduesc de se bucură cineva, dar din mâni nu dau nimic, și aceasta se chiamă scumpete și este păcat împotriva milosteniei.

88. *Țapul și lupul.*

Un țap sta sus într'un vârf de piatră și văzând pe un lup trecând pe acolo începu a-l ocări. Iar lupul se întoarse și zise : mă! nu mă ocărăști tu, ci locul pe care stai tu.

Invățătură.

Că de multe ori vremea și locul sumețesc pe cei mai mici, de fac rușine celor mai mari, și-i ocărăsc precum le este voia.

89. *Catârul.*

Catârul mânca tot orz, de care se ingrășă foarte tare și apoi începu a se lăuda, că tatăl său n'a fost măgar, ci bidiviu, pentru că la toate lucrurile îi seamănă, fiind iute și ager și altele. Stăpânul său auzind astfel, îl scoase afară din grajd și se duse cu dânsul să-l înhame împreună cu alți cai. Dar iată că-l întrecură toți și el văzând așa, zise : adevărat acum zic și eu că tată meu a fost măgar.

Invățătură.

Dacă ajunge cineva la vre-o boerie și se îmbogățește trebuie să socotească din cine este și cum a fost, și să-și aducă aminte, că această lume n'are nici un lucru, care să fie stătător, ci numai dreptatea și adevărul rămân în veac, precum și înțelepciunea.

90. *Trâmbițașul și ostașii.*

Un trâmbițaș fu prins la războiu și se ruga de ostași zicând: oh voi vitejilor, nu mă omorâți, că nici eu nu omor pe nimeni, ci numai cânt cu această trâmbiță. Iar ostașii răspunseră zicând: că pentru aceea se cade să mori, că cântecul tău îndeamnă pe dușmanii noștri de se pornesc asupra noastră și întărâți toate gălcevile, astfel în cât se omoară unii pe alții.

Invățătură.

Că mai vinovați sunt cei ce îndeamnă spre rău și fac pe alții de se ceartă și se bat până la moarte, de cât cei ce fac răul; căci focul nu s'aprinde până nu-l ațâță cineva.

91. *Moșneagul.*

Era odată un moșneag bătrân plugar, carele îmbătrânise tot în câmp la țarine și în satul lui unde se născuse nu intrase nici odată. Când fu într'o zi, se rugă de tovarășul său, să-l ducă în sat, să-și vază rudeniile și să se cunoască cu vecinii și cu prietenii săi,

Atunci el îndată îl ascultă și înhămând niște măgari la un car, sui pe bietul bătrân în car și-l lasă să-și mâne el singur măgarii. Și mergând el pe cale, izbucni o furtună foarte mare și fiind vreme de iarnă se întunecă cerul cu norii, așa în cât măgarii pierdură drumul și apucară prin niște crânguri dese și prin niște locuri cu gropi și pline de mărăcini. Văzând bietul bătrân, că va să piară, zise : oh Doamne ! dar ce rău ți-am făcut eu de mă pierzi așa rău și cu asuprire, că nimenea nu va ști de peirea mea ; și încă nu mi-ar fi ciudă și necaz, de mi-ar fi moartea de la niscai dobitoace harnice, cum sunt caii, sau boii ; ci-mi este pieirea de la aceste dobitoace urâte, adică de la măgari, cari sunt mai urâți de cât toate dobitoacele din lume.

Invățătură.

Așa sunt și oamenii cei mojici, și țărani proști, cari din copilăria lor, pururea se trudesesc și se silesc tot după agoniseală și se silesc pe lângă dobitoace să le înmulțească, iar de lucrurile lui Dumnezeu nici odată nu-și aduc aminte să le isprăvească, cum este paza sfintei Biserici, rugăciunea, postul, spovedania, milostenia spre cei săraci și neputincioși, care este mama tuturor. Asemenea unii din tinerețele lor se dau după poftele trupului în beții, în zavistii și în ucideri, până ce-i apucă moartea la bătrânețele lor. Intru acestea nefiind gata, de acea călătorie grabnică și fără de veste, atuncea ei

rămân oameni săraci de cele trebuincioase drumului aceluia, și încă fără de povățuitor, adică: ca să aibă îngerî întru ajutor. Atuncea zice scriptura, că va blestema omul ziua nașterii lui și vremea vieței lui celei rele și necuvioase. Atunci în zadar va cere ajutor, că nu va putea dobândi, căci zice scriptura: ce va da omul în schimb pentru sine și care e prețul răscumpărării sufletului său?

92. *Cerbul.*

Cerbul văzu pe leu dormind și se sperie și zise întru sine: oh netrebnice dobitoace ce suntem noi, că de vedem pe leu dormind, încă ne temem, dar când va fi el deștept și mâniaș?

Invățătură

Așa trebuie oamenii cei mari să-și cunoască pe mai marii lor, cum că sunt mai tari și mai puternici.

93. *Leul și elefantul.*

Leul se certă cu un elefant. Vipera sta de o parte și asculta și căuta să vadă, care va cădea. Deci ei se mâncară, apoi când fu mai pe urmă, se împăcară și se făcură prieteni. Viperei însă îi părea rău că se împăcară și se umflă de pismă mare și cât p'aci era să crape.

Invățătură

Aicea arată pilda într'acest chip, cum că nu trebuie să ne pară bine, când vom vedea cer-

tându-se cei mari sau și cei mici, ci să alergăm să-i împăcăm.

94. *Leul și vulpea.*

Leul dormea într'un loc ascuns, iar un șoarece trecu pe deasupra lui. Leul se sculă și sări, iar o vulpe îl văzu și râse. Leul îi zise: nu prea râde tu, că nu trebuiești nici pe șoarece a-l defăima așa de tot.

Invățătură.

Adevărat, că nu se cade a nu băga în seamă pe cei mici și a nu socoti întâmplările lor, ca să nu fie uitați de tot, ci să-i ajutăm și să le folosim cât vom putea, că ei încă sunt robii lui Dumnezeu celui sfânt.

95. *Copilul și mumă-sa.*

Intr'o casă mâncase un copil niște plămâni de vacă și fiindu-i greață vărsă foarte mult într'un lighian. Atunci zise către muma-sa: oh, vai de mine maica mea, că toate mațele mi le-am vărsat din mine. Iar muma-sa îi zise: nu te teme fiul meu, că n'ai vărsat nimic de ale tale, ci tot streine.

Invățătură

Așa sunt și oamenii cei datornici, când plătesc datoriile, le pare foarte rău, ca și cum și-ar da și inima lor dintr'inșii.

96. *Copilul și scorpia.*

Un copil umbla prinzând lăcuste, de cari strică țarinele și dete și peste o scorpie.

Scorpia îi zise : copile să nu te prea atingi de mine, că te voi face de vei lăsa și lăcustele câte le-ai prins până acum.

Invățătură.

Cu omul cel rău să nu aibi amestec, nici să cumperi de la el, nici să-i vinzi, și încă nici să te atingi de dânsul nici odată.

97. *Corbul și vulpea.*

Corbul ținând o bucățică de caș în gură, sbură sus într'un copac și vru să-l mănânce. O vulpe trecând pe acolo, îl văzu și-i zise : Imi este drag să te auz cântând, căci de mult am plăcere să mai auz glasul tău. Iar corbul auzind aceasta se îngâmă de mândrie și deschizându-și gura începu a cloncăni și astfel îi căzu cașul din gură. Vulpea merse repede de-l luă și-l mănă zicând : jupâne corbule, la toate ești gingaș și frumos, numai la minte ești cam prost.

Invățătură.

Așa și oamenii cei vicleni laudă pe cei mai proști, ca să-i poată amăgi și să le ia câte ceva, ce au: (și acesta e păcatul înșelăciunei).

98. *Cerbul.*

Cerbul sta în marginea unei bălți și văzându-și picioarele în apă îi păru rău, că sunt foarte grozave, prea subțiri și prea lungi, ceea ce-i făcea inimă rea. După aceea

se întâmplă de-l luară la goană niște vânători și dacă scăpă de vânători își laudă picioarele foarte mult și se îndrăgi de ele fiindcă l'au scăpat.

Invățătură.

Cum că cele ce ni se par nouă urâte și proaste și zicem că nu sunt de nici un folos, ele se întâmplă de ne sunt mai de folos, de cât cele mai frumoase și laudate lucruri: precum zice sfântul apostol Pavel, că pe cele de neam prost și nebăgate în seamă ale lumii le-a ales Dumnezeu sfântul.

99. *Vrăjitorul*

Un vrăjitor de stele umbla vrăjind și căutând în sus la stele. Nebăgând în seamă ce e înaintea picioarelor lui, căzu într'un puț adânc. Un călător trecând pe acolo, îl auzi gemând și merse aproape de puț și căutând înlăuntru îl văzu și-i zise: oza bun, dar oare nu ești tu acela carele ziceai, că tu știi toate câte sunt pe cer? Dar cum de n'ai știut cum e pe pământ și căzuși într'acest puț?

Invățătură

Aicea e înțelepciunea cea Dumnezească, care defăimează pe cei ce zic că știu toate și cunosc ce vor să fie înainte, iar ei nu cunosc, nici cât văd înaintea ochilor lor.

100. *Câinele*

Un câine ținea o bucățică de carne în gură și trecând pe o punte peste o apă își văzu umbra în apă. El socoti că e mai mare bucata aceea ce este în apă și lăsă bucata din gură și sări în apă. Astfel pierdu și pe aceea ce o ținea în gură și puțin lipsi de nu se înecă să se prăpădească.

Invățătură

Așa sunt și unii oameni lacomi, la cari li se pare că tot ce e al altuia, e mai bun de cât al lui, și așa cu astfel de nerozii, nu numai pierd ce au în mâinile lor, dar se întâmplă de multe ori de-și pierd și chiar viața.

101. *Cămila.*

Cămila se rugă lui Domnul Savaot să-i dea coarne și acesta n'o ascultă. Se mai rugă încă odată cu toată inima și supărăndu-se pe dânsa Dumnezeu, o blestemă, de-i căzură și urechile.

Invățătură

Se cade și de folos este să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne miluiască și să ne ferească de ispite și de nevoe. Dar nu trebuie să cerem lucruri mari și peste firea noastră.

102. *Grădinarul și șearpele*

Un grădinar hrănea un șarpe lângă coliba lui. Întâmplându-se vreme de iarnă,

el pentru răceală îl băgă în sân de-l încălzi. Șearpele după ce se văzu la căldură, îl mușcă, și atâta îl otrăvi, în cât omul muri îndată.

Invățătură

Așa fac oamenii cei vicleni, celor ce le fac lor bine și-i miluesc, în tot chipul se silesc de le răsplătesc cu rău.

103. *Cocoșii.*

Două cocoși se băteau și unul birui pe celălalt. Deci, cel ce birui se sui într'un loc înalt și de bucurie mare ce avea, începu a bate din aripi și a cânta. Iar un uliu se slobozi de-l apucă și așa cocoșul degrabă își pierdu bucuria, împreună cu viața.

Invățătură.

Dumnezeu sfântul pe cei făloși și trufași, îi ceartă și-i smerește și de multe ori îi pedepsește. Iar pe cei blânzi și smeriți îi înalță și-i miluește și de toate nevoile îi ferește.

104. *Măgarul.*

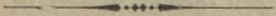
Un măgar era încărcat cu sare și stăpânul său mergea după dânsul. Trecând măgarul printr'o apă, se împedecă și căzu în apă. Sarea topindu-se, măgarul astfel se ușură și când se topi sarea de tot, măgarul mai ușor eși afară. Peste câte-va zile iarăși

trecând peste acea apă și fiind încărcat cu bureți de mare, vru să facă tot ca mai înainte și făcându-se că se poticnește, căzu în apă. Bureții se umplură de apă și bietul măgar nu putu să se mai scoale, și se înecă acolo.

Invățătură

Că de multe ori se întâmplă vicleanului, ce vrea să viclenească pe altul, că se viclenește pre sine și de multe ori așteptăm dobândă și ne vine pagubă.

F I N E

CATALOGUL COMPLECT

al operelor apărute în

„BIBLIOTECA PENTRU TOȚI”

Povești și scrieri pentru tinerime

	L.	B.
<i>Andersen</i> : Povești alese. No. 1	—	30
<i>Andersen</i> : Carte de chipuri fără chipuri. No. 100.	—	30
<i>Creangă I.</i> : Opere complete. No. 28—31 și 32—33	1	80
<i>Caraivan Virgil</i> : Povești. No. 365.	—	30
<i>Carmen Sylva</i> : Poveștile Peleşului. No. 343—344.	—	60
<i>Carmen Sylva</i> : Robia Peleşului. No. 119	—	30
<i>D-na Columb</i> : Istorioare. No. 17.	—	30
<i>Cervantes</i> : Don Quijote. No. 218	—	30
<i>Foë Daniel</i> : Robinson Crusoe. No. 262.	—	30
<i>Povești de Crăciun</i> : Iarna vine. No. 36.	—	30
<i>Putlitz</i> : Ce povestește pădurea. No. 86.	—	30
<i>De Amicis Edmondo</i> : Cuore	—	—
<i>Sadoveanu M.</i> : Povestiri de sărbători. No. 234—235.	—	60
<i>Stăncescu D.</i> : La gura sobei. No. 35.	—	30
<i>Swift</i> : Guliver în țara piticilor. No. 198	—	30
<i>Tom Tit</i> : Știința amuzantă. No. 410—411	—	60
<i>Wildenbruch</i> : Doui trandafiri. No. 53.	—	30

Literatură populară

	L.	B.
<i>Candrea I. A. și Densușeanu Ovid :</i> Din popor : Cum grăește și simte țăranul român. No. 351—352.	—	60
<i>Creangă Ion :</i> Povești. No. 28—31,	1	20
<i>Madan. G. :</i> Suspine. No. 138	—	30
<i>Marian S. Fl. :</i> Păsările noastre și legendele lor. No. 2.	—	30
<i>Pann Anton :</i> Povestea vorbii. No. 16, 25, 39	—	90
<i>Pann Anton :</i> Nastratin Hogeia și In- țeleptul Arghir și nepotul său A- dam. No. 79	—	30
<i>Pann Anton :</i> O șezătoare la țară sau Povestea lui Moș Albu. No. 93 și 94.		
<i>Pitarul Hristache :</i> Povestea Mavro- ghenească. No. 125.	—	30

Cele mai nemerite daruri pentru Tineretul școlar!

Volume reunite și legate elegant în păuză din
Biblioteca pentru toți, cari pot
— figura în orice bibliotecă —

<i>N. Gane :</i> Nuvele 3 volume legate îm- preună.	2	50
<i>Buna cuviință</i> , sau cum trebuie să se poarte omul în toate ocaziile vie- ții. Un prea frumos vel. legat, de peste 300 pag.	1	50
<i>Hașdeu B. P. :</i> Sic Cogito, ce e viața? Ce e moartea? Ce e omul?	2	—
<i>Olivier Goldsmith :</i> Vicarul din Wa- kefield	1	25

	L.	B.
<i>Flamarion</i> : Ce e Cerul? Cu numeroase ilustrațiuni.	1	50
<i>Candrea și Densușianu</i> : Din Popor cum grăiește și simte țăranul român, legat.	1	25
<i>Lamartine</i> : Graziella, legat.	1	25
<i>Carmen Sylva</i> : Poveștile Peleşului.	1	25
<i>Const. Negruzzi</i> : Poezii, Proză, Scriori legate în pânză.	2	25
<i>Duiliu Zamfirescu</i> : În războiu legat.	1	25
<i>Istrati Dr.</i> : București-Cairo, note de călătorie	1	25
<i>Goethe</i> : <i>Faust</i> , tradus de Iosif Nădejde, legat în pânză	1	25
<i>H. Sienkiewicz</i> : <i>Quo Vadis</i> , Roman din antichitate, trad. de H. G. Leca.	2	—
<i>Traian Demetrescu</i> : Cum iubim, Iubita, romane, legat.	1	50
<i>V. Alexandri</i> : Despot Voda, Fântâna Blanduziei. Ovidiu, legate împreună.	2	50
<i>M. Eminescu</i> : Povești și Nuvele.	1	25
<i>Schopenhauer</i> : Vieața, Amorul și Moartea, legat	1	25
<i>M. Eminescu</i> : Poezi complete, legat.	1	25
<i>Ioan Creangă</i> : Opere complete.	2	50
<i>Carmen Sylva</i> : De prin veacuri.	1	—
<i>Anton Pann</i> : Nastratin Hoge și Poveștile lui Moș Albu	2	—
<i>Vasile Alexandri</i> : Poezii complete.		
Volumul I, Poezii lirice.	2	50
" II, Poezii lirice	2	50
" III, Poezii eroice	2	50
<i>Andersen</i> : Povești alese.	1	—
<i>Caragiale</i> : Fragmente.	2	—
<i>Carmen Sylva</i> : Nuvele și Povești	2	—

No. 413 al

Bibliotecei pentru toți

Cuprinde

BASME

de AL. I. ODOBESCU

In volumul acesta sunt reunite câteva din admirabilele povești ale celui mai mare prozator al românilor.

**Jupân Bănică Vulpoiul, Tigru
grul păcălit, Basme mitologice,
Basmul feciorului de împărat
cel cu noroc la vânat** vor rămâne de-apururi in literatura română ca adevărate juvaere de limbă românească.

Prețul 30 Bani

Comenzile să se adreseze Librăriei

LEON ALCALAY

— BUCUREȘTI —

Citiți:

GENOVEVA de BRABANT

O scriere din cele mai mișcătoare și cu prea frumoase tendinți morale

Cartea aceasta, care s'a tradus pentru prima oară în românește acum aproape o sută de ani, a devenit repede populară, fiind una din cărțile cele mai cetite în popor.

Ediția apărută în

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

a fost refăcută conform spiritului limbii de azi și poate fi citită cu folos de toată lumea.

Prețul numai 30 bani

Comenzile să se adreseze librăriei

==== **LEON ALCALAY** ====

București

A apărut în editura „Bibliotecei pentru toți :“

ALEXANDRIA

sau

ISTORIA lui ALEXANDRU CEL MARE

Cartea aceasta, cea mai celebră din scrierile populare românești, a fost, timp de aproape două veacuri, cartea de predilecție a poporului românesc. Aproape nu există român știutor de carte, care să nu se fi desfătăt când-va cu cetirea miraculoaselor întâmplări ale lui Alexandru Macedon.

Alexandria a apărut până acum în numeroase ediții. Toate însă păcătaia fie prin prețul prea ureat pentru o carte destinată poporului, fie prin neîngrijirea cu care erau alcătuite.

De data asta **Alexandria** apare într'o ediție bine îngrijită în editura **Bibliotecei pentru toți** și se va vinde numai cu prețul de

==== **60 Bani** =====

Comenzile să se adreseze librăriei
Leon Alcalay, București